

Grenseffectenrapportage 2017

Dossier 2: Belastingverdrag Nederland-Duitsland

Universiteit Maastricht

Grenseffectenrapportage 2017

Dossier 2: Belastingverdrag Nederland-Duitsland

Prof. dr. Anouk Bollen-Vandenboorn
Bastiaan Didden, LL.M.
Kilian Heller, LL.M.
Sander Kramer, LL.M.
Prof. dr. Marjon Weerepas

Het Institute for Transnational and Euregional cross border cooperation and Mobility / ITEM is de spil van wetenschappelijk onderzoek, advisering, kennisuitwisseling en trainingsactiviteiten omtrent grensoverschrijdende samenwerking en mobiliteit.

ITEM is een initiatief van Universiteit Maastricht (UM), het Nederlands Expertise en Innovatiecentrum Maatschappelijke Effecten Demografische krimp (NEIMED), Zuyd Hogeschool, de Gemeente Maastricht, de Euregio Maas-Rijn (EMR) en de Provincie Limburg (NL).

Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	1
2.	Doelstellingen van het onderzoek, definities, thema's, indicatoren	2
2.1	Effecten vandaag of in de toekomst, doelstelling: ex-post of ex-ante	2
2.2	Effecten op welk geografisch gebied? Definitie van de 'grensregio'	3
2.3	Grenseffecten op? Wat zijn de thema's van het onderzoek, de principes (en benchmarks) en de indicatoren?	5
2.3.1	De onderzoeksthema's van dossier Belastingverdrag Nederland-Duitsland.....	5
2.3.2	Dossier Belastingverdrag Nederland-Duitsland: wat zijn de principes, benchmarks en indicatoren voor een positieve situatie in grensregio's?	7
3.	Evaluatie Thema Europese integratie	8
3.1	Scenario 1: partner met geen inkomen	9
3.1.1	De fiscale positie van de Nederlandse grenswerknemer.....	9
3.1.2	De fiscale positie van de Duitse grenswerknemer	10
3.2	Scenario 2: partner met inkomen waarbij de partner in dezelfde staat werkzaam is.....	12
3.2.1	De fiscale positie van de Nederlandse grenswerknemer.....	12
3.2.2	De fiscale positie van de Duitse grenswerknemer	14
3.3	Scenario 3: alleenstaande eenverdiener	16
3.3.1	De fiscale positie van de Nederlandse grenswerknemer.....	16
3.3.2	De fiscale positie van de Duitse grenswerknemer	16
4.	Conclusies en aanbevelingen uit een Euregionaal perspectief.....	16
4.1	Inhoudelijke conclusies	16
4.2	Toekomstperspectief	19
	Bijlagen.....	20
	Bijlage 1 Gedetailleerde berekeningen	20
	Bijlage 1.1 Scenario 1: partner met geen inkomen	21
	Bijlage 1.2 Scenario 2: partner met inkomen waarbij de partner in dezelfde staat werkzaam is	25
	Bijlage 1.3 Scenario 3: alleenstaande eenverdiener	29

Lijst met figuren en tabellen

Figuur 1: De grensstreek	3
Figuur 2: Grenspendel Nederland-Duitsland	4
Overzicht 1: Grenspendel tussen Nederland en Duitsland in 2012.....	4

2. Belastingverdrag Nederland-Duitsland

1. Inleiding

Het nieuwe belastingverdrag tussen Nederland en Duitsland is sinds 1 januari 2016 in werking.¹ Met het sluiten van dit belastingverdrag wordt in de eerste plaats – maar dit geldt ook in het algemeen voor belastingverdragen – beoogd dubbele belastingheffing dan wel dubbele non-belastingheffing te vermijden.

In het licht van de analyse van de grenseffecten van het belastingverdrag zijn de volgende redenen, die ten grondslag liggen aan het sluiten van het nieuwe verdrag, van belang. Zo worden belastingverdragen gesloten tussen staten met sterke politieke, financiële en economische betrekkingen, zoals tussen Nederland en Duitsland.² Voorts zijn Nederland en Duitsland buurlanden waardoor zich problemen kunnen voordoen op het gebied van grensoverschrijdende arbeid en pensionering. Het oude belastingverdrag dat stamt uit 1959 beantwoordde niet meer aan de huidige stand van (grensoverschrijdende) economische relaties tussen beide landen en was mede hierdoor dringend aan vervanging toe.³ Bij de onderhandelingen voor het nieuwe verdrag zette Nederland hoofdzakelijk in op de verbetering van de fiscale positie van in Nederland woonachtige grenswerknemers en Duitsland richtte zich op de bestrijding van oneigenlijk gebruik van het belastingverdrag.⁴

Plan van aanpak

In deze grenseffectenrapportage zal nader worden ingezoomd op de fiscale positie van de grenswerknemer. In de grenseffectenrapportage 2016 inzake het belastingverdrag Nederland-Duitsland is aandacht besteed aan de grenseffecten voor actief inkomen (inkomen uit arbeid) en passief inkomen (inkomen uit pensioen). Daarnaast zijn in de voorgenoemde rapportage de wijzigingen in de specifieke verdragsartikels aan een nadere beschouwing onderworpen. In zoverre worden deze bekend verondersteld en wordt voor een nadere beschrijving verwezen naar de grenseffectenrapportage van 2016.⁵

Een van de aanbevelingen in de uit 2016 daterende grenseffectenrapportage zag op het maken van een vergelijking tussen de inkomenssituatie van de grenswerknemer (zowel de Nederlandse als Duitse) en zijn ‘buurman in de straat’ en ‘collega op de werkvloer’. In de onderhavige rapportage wordt opvolging gegeven aan deze aanbeveling door dit voor de actieve grenswerknemer inzichtelijk

---

¹ Bundesgesetzblatt Jahrgang 2012 Teil II Nr. 38; Tractatenblad van het Koninkrijk der Nederlanden Jaargang 2012, Nr. 123.

² Dit is ook onderkend tijdens de parlementaire behandeling, zie hiervoor *Kamerstukken II 2013/14*, 33 615, nr. 3 (MvT), onderdeel I.1.

³ Zie Deutscher Bundestag, 17. Wahlperiode, Gesetzentwurf der Bundesregierung, Drucksache 17/10752, A. Problem und Ziel en *Kamerstukken II 2013/14*, 33 615, nr. 3 (MvT), onderdeel I.1.

⁴ *Kamerstukken II 2013/14*, 33 615, nr. 3 (MvT), onderdeel I.1. Denk hierbij met name aan *treaty shopping*, waarbij een inwoner van een derde land zich via kunstmatige constructies toegang verschaft tot een voordeel uit het belastingverdrag. Wat betreft het Nederlandse standpunt ten aanzien van de positie van grensarbeiders, zij voorts gewezen op het Nederlandse fiscale verdragsbeleid zoals opgenomen in de beleidsnotitie uit 2011: Ministerie van Financiën, *Notitie Fiscaal Verdragsbeleid 2011*, 11 februari 2011, p. 61.

⁵ De grenseffectenrapportages van 2016 inzake het belastingverdrag Nederland-Duitsland zijn te raadplegen via de website van ITEM:

<<https://www.maastrichtuniversity.nl/nl/onderzoek/instituten/item/onderzoek/studie-grenseffectenbeoordeling#report2016>>.

te maken.⁶ In deze grenseffectenrapportage is gekozen voor een fiscaal juridische beoordeling van de effecten van het nieuwe belastingverdrag voor grenswerknemers.

Opmerking vooraf: ten aanzien van de gehanteerde terminologie dient het volgende worden opgemerkt. In de parlementaire stukken wordt veelal gesproken van ‘grensarbeiders’. Het is hierbij niet duidelijk of hieronder zowel zelfstandige als niet-zelfstandige arbeid valt. Een gelijke opmerking geldt voor de term ‘grenswerkers’. Ook hierbij is onduidelijk of hieronder de zelfstandige, bijvoorbeeld de zzp’er, valt. Daarom wordt in de onderhavige analyse de term ‘grenswerknemers’ gehanteerd waarbij ‘werknemer’ duidt op een dienstbetrekking en dus op niet-zelfstandige arbeid.

2. Doelstellingen van het onderzoek, definities, thema’s, indicatoren

2.1 Effecten vandaag of in de toekomst, doelstelling: ex-post of ex-ante

Met de onderhavige studie wordt getracht aan de hand van calculaties met verschillende inkomensklassen en scenario’s te bezien in hoeverre de ‘gelijkheid met de collega’ en de ‘gelijkheid met de buurman’ is gewaarborgd onder het nieuwe belastingverdrag. De focus ligt zodoende dan ook op de inkomenseffecten van het nieuwe verdrag voor grenswerknemers. Daarnaast wordt met deze grenseffectenrapportage beoogd een hiaat, op wetgevend niveau, aan grenseffectentoetsing in te vullen door een coherent instrument te gebruiken – hetgeen hierna wordt uiteengezet onder principes, benchmarks en indicatoren – ten aanzien van de grenseffectentoetsing. Met dit hiaat wordt bedoeld op het opnemen van een afzonderlijke paragraaf waarin de gevolgen van het nieuwe belastingverdrag voor grenswerknemers inzichtelijk wordt gemaakt.⁷ In lijn met een toezegging van voormalig Staatssecretaris van Financiën de Jager bevat de Memorie van Toelichting van de parlementaire behandeling van het nieuwe belastingverdrag Nederland-Duitsland een dergelijke paragraaf.⁸ Helaas is sindsdien – naar onze kennis – geen vergelijkbare paragraaf opgenomen waarin de gevolgen van nieuwe wetgeving voor grenswerknemers wordt getoetst. Het verdient naar onze mening daarom aanbeveling tijdens de parlementaire behandeling van nieuwe wetgeving een coherente analyse op te nemen van de gevolgen van de nieuwe wetgeving voor grenswerknemers, welke analyse kan worden opgenomen in een afzonderlijke paragraaf in de Memorie van Toelichting. Voor zover echter analyses van grenseffecten van nieuwe wetgeving hebben plaatsgevonden, worden deze niet uitgevoerd op een coherente wijze, i.e. de methode van onderzoek verschilt.

---

⁶ Wat betreft deze aanbeveling uit de ITEM Grenseffectenrapportage uit 2016, zie [Dossier 1B: Belastingverdrag Nederland-Duitsland Pensioen \(NL\)](#), p. 38.

⁷ *Kamerstukken II 2013/14*, 33 615, nr. 3 (MvT), onderdeel I.4 Grensarbeiders. Het opnemen van deze paragraaf is in overeenstemming met de toezegging van voormalig staatssecretaris van Financiën, de Jager, om de afweging omtrent de gevolgen voor grensarbeiders bij nieuwe wetgeving expliciet op te nemen (zie Kabinetsstandpunt met betrekking tot de aanbevelingen van de Commissie grensarbeider, 9 januari 2009, BCPP 2008/2455 met verwijzing naar *Kamerstukken II 2000/01*, 26 834, nr. 5).

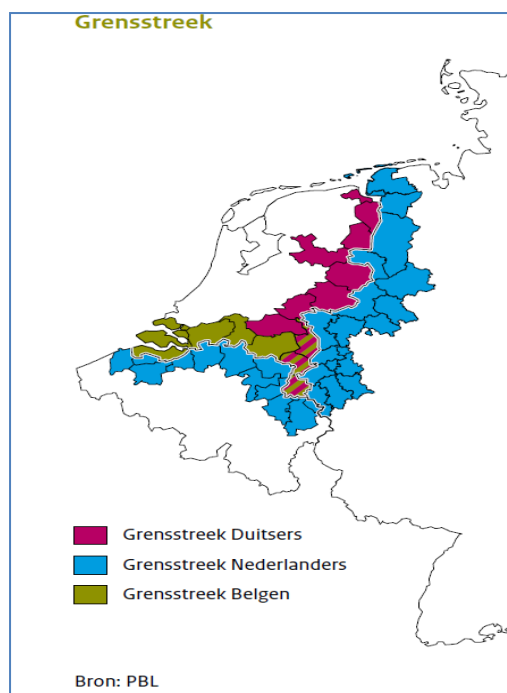
⁸ Overigens is tijdens de parlementaire behandeling van het nieuwe belastingverdrag slechts één motie aangenomen betreffende het inventariseren van de gevolgen van werken over de grens voor de fiscaliteit en de sociale zekerheid. Zie *Kamerstukken II 2013/14*, 33 615, nr. 10 (Motie van de leden Nijboer en Kerstens).

Het voorgaande maakt duidelijk dat effecten van nieuwe wetgeving op grenswerknemers en grensregio's in het algemeen nog steeds niet de aandacht krijgt die het verdient, i.e. grenseffecten worden nog steeds onderschat door nationale wetgevers.⁹

Evenals de studie uit 2016 kan deze rapportage worden gezien als ex-post analyse in een vroeg stadium van de grenseffecten. De concrete consequenties voor de grenswerknemers en grensregio's zijn immers nog steeds niet kwantitatief meetbaar aangezien het verdrag pas grofweg anderhalf jaar in werking is, geen coherente dataverzameling inzake grensarbeid heeft plaatsgevonden en de verdragsgerechtigden de mogelijkheid hadden – op grond van de algemene overgangsregeling – voor 2016 nog het oude verdrag toe te passen.¹⁰

2.2 Effecten op welk geografisch gebied? Definitie van de 'grensregio'

Grenswerknemers in de Duits-Nederlandse grensregio's worden geconfronteerd met de effecten van het nieuwe belastingverdrag. Het betreft meer concreet de grenswerknemers die binnen een bepaalde afstand van de landsgrenzen woon- en werkzaam zijn. Voor de onderhavige rapportage betreft dit de politieke eenheden, zoals Gemeenten, 'Landkreise' of Arrondissementen. Deze grensregio's worden in de volgende figuur geïllustreerd waarbij de Nederlands-Belgische grensstreek voor deze rapportage is uitgesloten.

Figuur 1: De grensstreek¹¹

⁹ Positief is wel dat in 2017 twee onderzoeken naar de positie van de grenswerknemers zijn verschenen:

- Rapport van de Commissie grenswerkers, *Grenswerkers in Europa; Een onderzoek naar fiscale, sociaalverzekerings- en pensioenaspecten van grensoverschrijdend werken* (Geschriften van de Vereniging voor Belastingwetenschap no. 257), Vereniging voor Belastingwetenschap 2017.

- H. Niesten, *Belastingvoordelen van de grensoverschrijdende economisch actieve EU-persoon* (diss. Maastricht en Hasselt), 2017.

¹⁰ Art. 33, lid 6 van het nieuwe verdrag: "Niettegenstaande het tweede en derde lid, indien een persoon uit hoofde van de Overeenkomst van 1959 recht zou hebben op grotere voordelen dan uit hoofde van dit Verdrag, blijft de Overeenkomst van 1959 naar keuze van een dergelijke persoon met betrekking tot deze persoon volledig van toepassing gedurende een tijdvak van één jaar, te rekenen vanaf de datum waarop de bepalingen van dit Verdrag van toepassing zouden zijn uit hoofde van het tweede lid."

¹¹ Ontleend aan PBL (Planbureau voor de Leefomgeving), *Arbeidsmarkt zonder grenzen*, Den Haag: PBL 2015, p. 48.

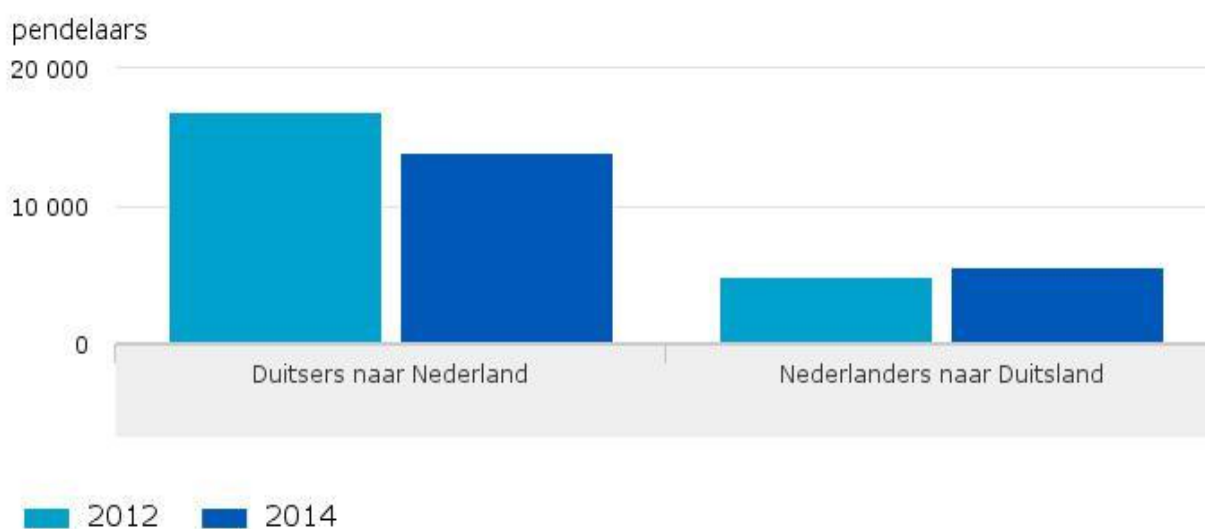
Om de onderhavige grenseffectenbeoordeling ook vanuit kwantitatief oogpunt enigszins te onderbouwen, zijn in onderstaand overzicht ter indicatie enkele data en cijfers opgenomen betreffende grensoverschrijdende arbeid tussen Nederland en Duitsland.

Grenspendelaars	Van Nederland naar Duitsland	Van Duitsland naar Nederland
Nederlanders	5.100	16.000
Duitsers	3.400	19.700

Overzicht 1: Grenspendel tussen Nederland en Duitsland in 2012¹²

Ten opzichte van eerdere cijfers (2008) blijkt dat het aantal grenspendelaars tussen Nederland en Duitsland is afgenomen.¹³ De meest recente voorhanden zijnde cijfers hebben betrekking op 2014. Uit deze cijfers komt onder meer naar voren dat ten opzichte van 2012 nauwelijks sprake is van een toename aan grenspendel van Nederlanders naar Duitsland zoals onderstaand figuur ook inzichtelijk maakt.¹⁴

Grenspendel Nederland-Duitsland

Bron: IAB, PBL, CBS

Figuur 2: Grenspendel Nederland-Duitsland¹⁵

¹² Ontleend aan PBL (Planbureau voor de Leefomgeving), *Arbeidsmarkt zonder grenzen*, Den Haag: PBL 2015, p. 9-10.

¹³ Ontleend aan PBL (Planbureau voor de Leefomgeving), *Arbeidsmarkt zonder grenzen*, Den Haag: PBL 2015, p. 9-10.

¹⁴ De cijfers die betrekking hebben op 2014 zijn te raadplegen via <<https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2016/37/meer-duitsers-pendelen-naar-nederland-dan-andersom>>.

¹⁵ Dit figuur is ontleend aan <<https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2016/37/meer-duitsers-pendelen-naar-nederland-dan-andersom>>.

Zoals hiervoor reeds aangegeven zijn deze gegevens enigszins gedateerd en niet volledig representatief, aangezien de gehanteerde definitie van ‘grensarbeider’ niet is afgebakend en niet op een coherente wijze wordt gebruikt (i.e. wie valt er onder de definitie van ‘grensarbeider’?). Daarnaast worden deze gegevens betreffende grensarbeid niet op een coherente wijze in kaart gebracht, i.e. de betrouwbaarheid kan – in het bijzonder in geval van afgeronde cijfers – in twijfel worden getrokken.¹⁶

2.3 Grenseffecten op? Wat zijn de thema’s van het onderzoek, de principes (en benchmarks) en de indicatoren?

2.3.1 De onderzoeksthema’s van dossier *Belastingverdrag Nederland-Duitsland*

In dit dossier staat het thema ‘Europese integratie’ centraal, meer concreet het vrij verkeer van werknemers / arbeidsmobiliteit van grenswerknemers. Op basis van gedetailleerde en op de praktijk toegesneden calculaties, opgesteld door [Bol Adviseurs](#), wordt getracht inzicht te verschaffen in de fiscale behandeling van de Nederlandse en Duitse grenswerknemer: in hoeverre is de zogenoemde ‘gelijkheid met de collega’ en de ‘gelijkheid met de buurman’ gewaarborgd onder het nieuwe verdrag? De twee uitgangspunten ‘gelijkheid in de straat’ en ‘gelijkheid op de werkvloer’ vloeien mede voort uit rechtspraak van het Europese Hof van Justitie inzake het vrij verkeer van werknemers. Bij de verdragsonderhandelingen tussen Nederland en Duitsland is gestreefd om een dergelijke gelijkheid te realiseren.¹⁷ Onder meer door middel van het opnemen van een compensatieregeling in het Protocol behorende bij het nieuwe belastingverdrag.¹⁸ Deze compensatieregeling moet bijdragen aan de gelijkheid met de buurman. In de hiernavolgende paragraaf wordt nader stil gestaan bij de achtergronden van deze compensatieregeling alsook de betekenis van het zogenoemde ‘Splittingverfahren’.

2.3.1.1 Compensatieregeling: gelijkheid in de straat?

Voor inkomen uit arbeid – welke inkomsten onderworpen zijn aan art. 14, art. 15 of art. 16 van het verdrag – geldt een compensatieregeling. Deze compensatieregeling geldt voor de Nederlandse grenswerknemer met inkomen uit Duitsland en is neergelegd in art. XII van het protocol bij het verdrag. Deze compensatie betreft een vermindering op de in Nederland te betalen belasting en wordt dan ook door Nederland verstrekt. Op grond van deze compensatieregeling heeft de Nederlandse grenswerknemer recht op een vermindering van belasting toegekend door Nederland voor zover de in totaal feitelijk geheven Duitse inkomstenbelasting en met de Nederlandse premie volksverzekeringen vergelijkbare Duitse sociale premies meer zijn dan de Nederlandse inkomstenbelasting en premie volksverzekeringen die zouden zijn geheven als de aan Duitsland toegewezen inkomsten in Nederland belast zouden zijn.

Een obstakel voor de Nederlandse grenswerknemers dat in 2017 nog steeds bestaat, is de niet-vergelijkbaarheid van Duitse en Nederlandse sociale zekerheidspremies. Op grond van lid 2 van het voornoemde art. XII van het protocol regelen de bevoegde autoriteiten in onderlinge

---

¹⁶ Zie in dit verband ook de aanbeveling in dit kader van de Commissie grenswerkers: Rapport van de Commissie grenswerkers, *Grenswerkers in Europa; Een onderzoek naar fiscale, sociaalverzekerings- en pensioenaspecten van grensoverschrijdend werken* (Geschriften van de Vereniging voor Belastingwetenschap no. 257), Vereniging voor Belastingwetenschap 2017, p. 34

¹⁷ *Kamerstukken I 2014/15*, 33 615, nr. C, p. 3. Voor het Nederlandse fiscale verdragsbeleid ten aanzien van grensarbeiders, zie: Ministerie van Financiën, *Notitie Fiscaal Verdragsbeleid 2011*, 11 februari 2011, p. 60-62.

¹⁸ Zie Artikel XII van het Protocol bij het belastingverdrag Nederland-Duitsland.

overeenstemming in welke mate de bijdragen en premies op grond van de regelgeving in Nederland ter zake van volksverzekeringen en bijdragen en premies op grond van de Duitse regelgeving ter zake van sociale zekerheid vergelijkbaar zijn voor de toepassing van het eerste lid van dit artikel.¹⁹ Op 15 juni 2016 is een dergelijke bilaterale overeenkomst gesloten waarin is bepaald dat geen enkele premie of bijdrage aan de Duitse sociale zekerheid vergelijkbaar wordt geacht met premies en bijdragen aan de Nederlandse sociale zekerheid.²⁰ Reden hiervoor is dat – anders dan de Nederlandse volksverzekeringen – de premies en bijdragen in de Duitse sociale zekerheid onderdeel zijn van een verzekeringsstelsel voor werknemers. Aangezien de Duitse sociale zekerheidspremie in het algemeen in acht wordt genomen bij de berekening van het inkomen voor de Nederlandse belastingheffing vermijdt het besluit een dubbele compensatie. Voor de Nederlandse grenswerknemers leidt dit besluit echter tot een lagere compensatie.

2.3.1.2 Invloed van het ‘Splittingverfahren’

Artikel 24 van het belastingverdrag, inzake non-discriminatie, stelt in het eerste lid dat onderdanen van een verdragsluitende staat in de andere verdragsluitende staat niet aan enige belastingheffing of daarmee verband houdende verplichting worden onderworpen, die anders of zwaarder is dan de belastingheffing en daarmee verband houdende verplichtingen waaraan onderdanen van die andere staat onder dezelfde omstandigheden, in het bijzonder met betrekking tot woonplaats, zijn of kunnen worden onderworpen.²¹ Als uitwerking van dit non-discriminatiebeginsel is in artikel XVI, eerste lid van het Protocol bij het nieuwe verdrag de juridische grondslag neergelegd voor de tegemoetkoming die Duitsland onder voorwaarden toekent aan inwoners van Nederland met inkomsten (bv. loon of pensioen) uit Duitsland. Deze tegemoetkoming bestaat uit een versoepelde toepassing van het zogenoemde ‘Splittingverfahren’, opgenomen in paragraaf 1, sub 3 van het Einkommensteuergesetz (EStG). Op basis van dit ‘Splittingverfahren’ kunnen echtgenoten onder bepaalde voorwaarden gezamenlijk aangifte voor de Duitse inkomstenbelasting doen. Hierbij wordt de belasting berekend over de helft van het inkomen van beide echtgenoten samen. Vervolgens wordt de daarover berekende belasting vermenigvuldigd met twee. Deze berekeningswijze bewerkstelligt een progressievoordeel.

De belangrijkste voorwaarde voor niet-inwoners van Duitsland, die in Duitsland buitenlands belastingplichtig zijn, om voor deze regeling in aanmerking te komen is dat de inkomsten van beide echtgenoten opgeteld voor minimaal 90% in Duitsland belastbaar zijn of de inkomsten het zogenoemde ‘Grundfreibetrag’ van €17.640 niet te boven gaan.²² In het belastingverdrag bestaat de versoepeling in het feit dat de hiervoor genoemde 90%-eis en de absolute inkomenseis worden losgelaten voor het totale inkomen van beide echtgenoten.²³ Hierbij wordt echter verondersteld dat de echtgenoot die belastingplichtig is in Duitsland persoonlijk voldoet aan deze eisen. Indien dus één van de echtgenoten voldoet aan de 90%-eis of de absolute inkomenseis, kan over het totale

¹⁹ Zie ook de alhier aangehaalde probleempunten inzake de compensatieregeling: *Kamerstukken II 2013/14*, 33 615, nr. 8, p. 24 en 25.

²⁰ Staatscourant, Officiële uitgave van het Koninkrijk der Nederlanden, Nr. 31614, 15 juni 2016.

²¹ De volledige verdragstekst kan worden geraadpleegd via <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/brieven/2012/04/12/nederlandse-tekst-belastingverdrag-met-duitsland>.

²² Par. 1, lid 3 jo. par. 1a, lid 2 jo. par. 32a, lid 1, sub 2, nummer 1 EStG.

²³ In artikel XVI, lid 1 van het Protocol bij het verdrag worden de beperkingen van de tweede volzin van artikel 1, lid 3, jo. artikel 1a, lid 2, van de Duitse wet op de inkomstenbelasting (“Einkommensteuergesetz”) niet van toepassing verklaard op echtgenoten die in Nederland wonen.

inkomen van beide echtgenoten tezamen het tariefsvoordeel worden behaald op basis van het 'Splittingverfahren'.

Op grond van deze versoepeling is het mogelijk dat één van de echtgenoten neveninkomsten buiten Duitsland verkrijgt (bijvoorbeeld in Nederland) en beiden toch gerechtigd zijn tot toepassing van het 'Splittingverfahren' in Duitsland.²⁴ In individuele gevallen kan de toepassing van het Duitse 'Splittingverfahren' een belangrijke gunstige invloed hebben op de uiteindelijke belastingdruk in Duitsland. Indien het inkomen van de in Nederland werkzame echtgenoot namelijk de inkomenseis voor toepassing van het 'Splittingverfahren' overstijgt, is de belastingdruk op het inkomen van de hoofdverdiener relatief groter en is hiervoor een relatief hogere compensatie noodzakelijk om een gelijkheid met de buurman in Nederland te bereiken.²⁵ Met deze versoepeling inzake de toepassing van het 'Splittingverfahren' wordt van Duitse zijde bijgedragen aan het waarborgen van de 'gelijkheid op de werkvloer'.

Duitsland was echter niet bereid een volledige gelijkheid op de werkvloer te garanderen door naast de versoepeling van het 'Splittingverfahren' tevens tegemoetkoming te verlenen ter zake van andere persoonlijke aftrekposten, tegemoetkomingen en verminderingen uit hoofde van burgerlijke staat of samenstelling van het gezin die Duitsland kent.²⁶ Met name de complexiteit die met een dergelijke pro-rata parte-berekening gepaard zou gaan, weerhoudt Duitsland ervan. Ook vindt Duitsland dat het met het voornoemde genoeg heeft gedaan inzake de fiscale behandeling van grenswerkers, met name in het licht van de rechtspraak van het Europese Hof van Justitie.²⁷

2.3.1.3 Overige onderzoeksthema's?

Door het gebrek aan data inzake grensoverschrijdende arbeid is een kwantitatieve analyse van het effect van het verdrag op de grenswerknemers en grensregio's momenteel niet mogelijk. Op grond van hetzelfde argument is een analyse van de effecten van het belastingverdrag ten aanzien van het thema 'Duurzame ontwikkeling/socio-economische ontwikkeling' eveneens vooralsnog niet mogelijk. Voor de toekomst verdient het aanbeveling een kwalitatieve data-analyse uit te voeren teneinde de relatie tussen het verdrag en de grensoverschrijdende arbeidsmobiliteit en doorwerking op de duurzame/socio-economische ontwikkeling in kaart te brengen.

2.3.2 Dossier Belastingverdrag Nederland-Duitsland: wat zijn de principes, benchmarks en indicatoren voor een positieve situatie in grensregio's?

In aansluiting op het beschrevene in de vorige paragraaf kunnen de principes, benchmarks en de onderzoeksmethode in deze rapportage als volgt worden weergegeven.

---

²⁴ *Kamerstukken II 2013/14*, 33 615, nr. 3 (MvT), onderdeel II.24 Non-discriminatie.

²⁵ M.G.H. Schaper en R.G. Prokisch, *Onderzoek naar een algemene compensatieregeling voor Nederlands-Duitse grenswerknemers*, Universiteit Maastricht 2009, p. 30.

²⁶ *Kamerstukken II 2013/14*, 33 615, nr. 3 (MvT), onderdeel I.4 Grensarbeiders. Een dergelijke bepaling is overigens wel opgenomen in art. 26, lid 2 van het belastingverdrag met België.

²⁷ HvJ EG 14 februari 1995, C-279/93, *ECLI:EU:C:1995:31* (Schumacker).

Principes	Benchmarks	Methode
Vrij verkeer van werknemers <i>ex. art. 45 VWEU</i> : geen discriminatoire fiscale behandeling van grenswerknemers	Gelijkheid met de buurman (gelijkheid in de straat) Gelijkheid met de collega (gelijkheid op de werkvloer)	Verschil berekenen in netto besteedbaar inkomen van Nederlandse grenswerknemer onder het nieuwe belastingverdrag Verschil berekenen in netto besteedbaar inkomen van Duitse grenswerknemer onder het nieuwe belastingverdrag

Het vorenstaande schema dient als uitgangspunt voor de grenseffectentoetsing van het nieuwe belastingverdrag en voor de beantwoording van de vraag wat de gevolgen zijn van het nieuwe verdrag voor de netto besteedbare inkomens van Duitse en Nederlandse grenswerknemers.

3. Evaluatie Thema Europese integratie

In dit hoofdstuk wordt op basis van de calculaties – welke in de bijlagen bij dit rapport zijn opgenomen – de principes vergeleken met de benchmarks. Dit wordt bereikt door de verschillen in netto besteedbaar inkomen van zowel de Nederlandse als de Duitse grenswerknemer onder het nieuwe belastingverdrag te vergelijken.

De behandeling van de scenario's kent twee perspectieven. Ten eerste de nieuwe fiscale positie van de Nederlandse grenswerknemer in vergelijking met zijn collega (i.e. de gelijkheid op de werkvloer) en buurman (i.e. de gelijkheid in de straat). Daarnaast wordt de nieuwe fiscale positie van de Duitse grenswerknemer gezien, eveneens in vergelijking met zijn collega en buurman. Bij de hiervoor genoemde gelijkheid op de werkvloer en in de straat, spelen de ambities van de Europese Commissie een grote rol; het stimuleren van het Europese integratieproces door het garanderen van een gelijk nettoloon voor de grenswerknemer in vergelijking met zijn buurman en collega.²⁸ In hoeverre deze ambitie wordt bereikt, wordt hieronder geïllustreerd aan de hand van de calculaties, waarbij de nadruk ligt op de effecten naar aanleiding van de wijziging van het belastingverdrag tussen Nederland en Duitsland.

In samenspraak met de praktijk is gekomen tot de navolgende drie scenario's waarvan de bevindingen en conclusies in de hiernavolgende paragrafen worden besproken:

- partner met geen inkomen (scenario 1)
- partner met inkomen waarbij de partner in dezelfde staat werkzaam is (scenario 2)
- de alleenstaande eenverdiener (scenario 3)

²⁸ Zie bijvoorbeeld <https://europa.eu/european-union/topics/taxation_en>.

Onderstaande variabelen zijn gehanteerd ten behoeve van de berekeningen:

- bruto salaris hoofdverdiener: €35.000 of €75.000
- werkstaat en woonstaat hoofdverdiener: Nederland of Duitsland
- bruto salaris nevenverdiener: €0, €20.000 of €40.000
- kinderen: geen of twee kinderen (8 en 12 jaar oud)
- inkomen uit eigenwoning na aftrek van hypotheekrente: -€7.500 of -€12.000
- partners zijn getrouwd dan wel ongetrouwd
- sociale verzekeringen in Nederland die in acht worden genomen: AOW, Anw en Wlz
- sociale verzekeringen in Duitsland die in acht worden genomen: Krankenversicherung, Pflegeversicherung, Rentenversicherung en Arbeitslosenversicherung
- kinderbijdragen: Kinderbijslag en Kindgebonden budget (Nederland) en Kindergeld (Duitsland)

De concrete uitgangspunten en onderliggende gegevens zijn opgenomen in bijlage 1.

3.1 Scenario 1: partner met geen inkomen

Het eerste scenario betreft de grenswerknemer (zijnde de hoofdverdiener) met een partner die geen inkomen verwerft. De partner woont overigens in dezelfde staat als de hoofdverdiener. Voor een overzicht van de variaties in scenario 1 wordt verwezen naar bijlage 1.1. Hieronder zullen de observaties ten aanzien van deze calculaties worden besproken.

3.1.1 De fiscale positie van de Nederlandse grenswerknemer

3.1.1.1 Getrouwd en geen kinderen

De Nederlandse grenswerknemer met een bruto inkomen van €35.000 die getrouwd is en geen kinderen heeft, wordt fiscaal gelijk behandeld in vergelijking met zijn Duitse collega, beiden ontvangen namelijk een netto salaris van €18.259. De gelijkheid op de werkvloer lijkt gewaarborgd. In deze inkomenscategorie wordt de Nederlandse grenswerknemer in vergelijking met de buurman in de straat fiscaal slechter behandeld aangezien het netto inkomen van de grenswerknemer €2949 lager uitvalt. Eenzelfde tendens valt waar te nemen bij de hogere inkomenscategorie van €75.000. In vergelijking met de collega wordt de Nederlandse grenswerknemer gelijk behandeld. Maar in vergelijking met de buurman wordt de grenswerknemer voor €1.434 inkomensverschil fiscaal slechter behandeld.

Ten aanzien van het effect van het nieuwe belastingverdrag kan geen daadwerkelijk invloed op de fiscale posities worden waargenomen. De versoepelde toepassing van het Duitse 'Splittingverfahren' heeft geen effect op onderhavig geval aangezien al het inkomen in Duitsland verworven wordt. Onder het oude verdrag zou de situatie daarom hetzelfde uitwerken. Ook de compensatieregeling heeft in dit geval geen werking. Daarom wordt de gelijkheid met de buurman en collega op geen wijze gestimuleerd.

3.1.1.2 Getrouwd en twee kinderen

Voor het getrouwde stel met twee kinderen is dezelfde trend waar te nemen als in de situatie van het getrouwde stel zonder kinderen. Het grootste verschil in netto inkomen kan worden toegerekend aan de kinderbijslagen, welke worden toegevoegd aan het netto salaris. De Nederlandse grenswerknemer met een bruto inkomen van €35.000 wordt gelijk behandeld in vergelijking met zijn collega. In vergelijking met de buurman wordt de grenswerknemer slechter

behandeld aangezien de Nederlandse buurman €2.111 meer netto inkomen ontvangt welk verschil kan worden toegerekend aan de verschillende systemen van kinderbijslag in beide staten. In de inkomenscategorie van €75.000 is echter een verschil waar te nemen in de fiscale behandeling. De Nederlandse grenswerknemer en de collega worden fiscaal hetzelfde behandeld. In tegenstelling tot de vorige variaties, is de grenswerknemer met €1.454 meer netto inkomen fiscaal beter af dan zijn buurman. Ook dit verschil komt voort uit de toegekende kinderbijslagen.

Ook in deze gevallen kan geen invloed van het nieuwe belastingverdrag worden waargenomen; zowel de versoepeling van het 'Splittingverfahren' als de compensatieregeling is niet van toepassing. Het verschil in netto inkomen tussen de situatie met geen kinderen en twee kinderen vindt zijn oorzaak in de toegekende kinderbijslag.

3.1.1.3 Ongetrouwd en geen kinderen

De ongetrouwde Nederlandse grenswerknemer met geen kinderen is fiscaal beter af dan zijn Duitse collega, met een positief inkomensverschil van €2.995. In vergelijking met zijn buurman wordt de grenswerknemer met een netto inkomensverschil van €3.173 slechter behandeld. Het is opmerkelijk dat het netto inkomen van de grenswerknemer tussen het netto inkomen van de buurman en collega valt. Het grote verschil tussen buurman en collega komt voort uit de niet-toepasbaarheid van het 'Splittingverfahren' aangezien het stel ongetrouwd is. In de inkomenscategorie van €75.000 is dezelfde trend waar te nemen. De Nederlandse grenswerknemer ontvangt €2.124 meer aan netto inkomen dan zijn collega. De buurman van de grenswerknemer ontvangt echter €5.988 meer aan netto inkomen. Zoals in de vorige situatie is het grote verschil tussen buurman en collega toe te rekenen aan het feit dat het stel ongetrouwd is.

In de bovenstaande twee situaties is de invloed van het nieuwe verdrag goed zichtbaar. In beide gevallen ontvangt de hoofdverdiener namelijk een compensatie onder de compensatieregeling welke de hogere sociale zekerheidspremies in Duitsland dienen te compenseren. Met een bruto inkomen van €35.000 ontvangt de hoofdverdiener een compensatie van €2.996 en met een bruto inkomen van €75.000 een compensatie van €2.124. In het algemeen geldt dan ook: hoe hoger het inkomen, hoe lager de compensatie. Dankzij de compensatieregeling onder het nieuwe belastingverdrag is het verschil in fiscale behandeling van de grenswerknemer, de collega en de buurman verminderd, waarbij de positie van de Nederlandse grenswerknemer is verbeterd.

3.1.1.4 Ongetrouwd en twee kinderen

In de situatie 'ongetrouwd met twee kinderen' is een gelijke trend waar te nemen als in het geval zonder kinderen. Met een bruto inkomen van €35.000 wordt de grenswerknemer in vergelijking met zijn collega beter behandeld, met een inkomensverschil van €2.919. De buurman wordt fiscaal beter behandeld met een netto inkomensverschil van €2.298. Ook in deze situatie kan het hogere netto inkomen van de grenswerknemer in vergelijking met zijn collega worden toegerekend aan de toepassing van de compensatieregeling.

Met een bruto inkomen van €75.000 wordt de grenswerknemer in vergelijking met zijn collega beter behandeld, met een inkomensverschil van €1.291. Ook bij dit inkomen wordt de buurman fiscaal beter behandeld met een netto inkomensverschil van €3.283.

3.1.2 De fiscale positie van de Duitse grenswerknemer

Teneinde te komen tot een allesomvattende vergelijking, wordt hierna de netto inkomenspositie van de Duitse grenswerknemer behandeld waarbij dezelfde variaties in de scenario's worden gebruikt.

Zoals in de vorige paragrafen wordt ook hier de positie van de grenswerknemer vergeleken met de inkomenspositie van de Duitse buurman en de Nederlandse collega, teneinde het netto inkomensverschil vast te stellen en te vergelijken in het licht van het Europese integratieproces.

3.1.2.1 Getrouwd en geen kinderen

De vergelijking van het netto inkomen van de Duitse grenswerknemer met een bruto inkomen van €35.000 met de inkomenspositie van de buurman en collega laat een omgekeerde situatie zien in vergelijking met de vorige paragrafen. Waar de Nederlandse grenswerknemer slechter af was dan zijn buurman maar beter dan zijn collega, verkeert de Duitse grenswerknemer in de omgekeerde situatie.

Het netto inkomen van de Duitse grenswerknemer is namelijk gelijk aan het netto inkomen van de Nederlandse collega. In vergelijking met de Duitse buurman is de grenswerknemer beter af met een netto inkomensverschil van €2949. Dit verschil kan worden toegerekend aan de asymmetrische nationale fiscale systemen in Duitsland en Nederland.

Voor de hogere inkomenscategorie van €75.000 geldt een omgekeerde trend. De grenswerknemer wordt fiscaal gelijk behandeld in vergelijking met zijn Nederlandse collega. In vergelijking met de buurman, ontvangt de grenswerknemer €1.454 meer, hetgeen ook zijn oorzaak vindt in de nationale fiscale systemen. Aangezien geen specifieke bepalingen zijn ingevoerd teneinde de fiscale positie van de Duitse grenswerknemer te verbeteren, is de fiscale positie van de Duitse grenswerknemer niet gewijzigd.

3.1.2.2 Getrouwd en twee kinderen

Een verschil is waar te nemen in de situatie van getrouwde partners met kinderen. In de lagere inkomenscategorie is de grenswerknemer voor €747 beter af dan de Nederlandse collega. In vergelijking met de Duitse buurman is het inkomensverschil €2.858 in het voordeel van de grenswerknemer.

In de hogere inkomenscategorie is de Duitse grenswerknemer zelfs voor €2.511 beter af dan de Nederlandse collega. Ook hier is de Duitse buurman slechter af dan de grenswerknemer met een verschil van €1.057.

Het verschil in netto inkomen vindt met name zijn oorzaak in de verschillende regimes inzake kinderbijslag. Vooral voor de hogere inkomenscategorie maakt dit een groot verschil. Ten aanzien van het nieuwe belastingverdrag is geen effect waar te nemen.

3.1.2.3 Ongetrouwd en geen kinderen

De variatie 'ongetrouwd en geen kinderen' volgt de uitkomst van de getrouwde partners zonder kinderen, behalve voor de toepassing van het 'Splittingverfahren' op de Duitse buurman. De Duitse grenswerknemer ontvangt, in vergelijking met zijn buurman, €6.168 meer netto inkomen in de lagere inkomenscategorie. In vergelijking met de Nederlandse collega ontvangt de Duitse grenswerknemer evenveel netto inkomen.

In de hogere inkomenscategorie bedraagt het voordeel van de Duitse grenswerknemer in vergelijking met zijn buurman maar liefst €8.112. In vergelijking met de Nederlandse collega ontvangt de Duitse grenswerknemer evenveel netto inkomen.

Het grote verschil met de buurman wordt vooral veroorzaakt door de niet-toepasbaarheid van het 'Splittingverfahren'. De invloed van het nieuwe belastingverdrag als zodanig is nihil.

3.1.2.4 Ongetrouwd en twee kinderen

In de situatie van de ongetrouwde partners met twee kinderen is de fiscale positie van de Duitse grenswerknemer gelijk aan de situatie van de getrouwde partners met kinderen. Voor de Duitse grenswerknemer in de lagere inkomenscategorie bedraagt het netto inkomen €25.812 en in de hogere inkomenscategorie €42.902.

In vergelijking met de Nederlandse collega is het netto inkomen van de Duitse grenswerknemer lichtelijk hoger. Dit verschil komt voort uit de toekenning van kinderbijlagen in beide staten. Een groot verschil bestaat wederom voor de ongetrouwde partners met kinderen in Duitsland. Hun inkomen is voor beide inkomenscategorieën aanzienlijk lager ten gevolge van de niet-toepasbaarheid van het 'Splittingverfahren'.

Een verschil in inkomen – toe te rekenen aan de verschillen in fiscale systemen in beide staten – van €5.964 en €7.085 is een groot voordeel voor de Duitse grenswerknemer. De invloed van het nieuwe belastingverdrag in dit scenario is nihil.

3.2 Scenario 2: partner met inkomen waarbij de partner in dezelfde staat werkzaam is

Voor een overzicht van de variaties in scenario 2 wordt verwezen naar bijlage 1.2. Hieronder zullen slechts de resultaten van deze calculaties worden behandeld.

3.2.1 De fiscale positie van de Nederlandse grenswerknemer

3.2.1.1 Getrouwd en geen kinderen

De Nederlandse grenswerknemer met een inkomen van €35.000 die getrouwd is en geen kinderen heeft en een meeverdienende partner heeft – die eveneens in Duitsland werkt – met een inkomen van €20.000 is – samen met zijn partner bezien – fiscaal beduidend slechter af dan zijn buurman. Het netto inkomensverschil bedraagt €6.312. De compensatieregeling trekt de fiscale verschillen onvoldoende gelijk, in ieder geval voor deze inkomenscategorie.

In deze inkomenscategorie is de Nederlandse grenswerknemer, in vergelijking met de collega op de werkvloer - samen met zijn partner bezien - fiscaal beter af voor een bedrag van €2.585. De hoofdverdiener ontvangt namelijk een compensatie onder de compensatieregeling van €1.601 en de meeverdienende partner ontvangt een compensatie van €984. Deze compensatie wordt door de Duitse inwonende werknemer namelijk niet ontvangen. De compensatieregeling werkt hier beduidend in het voordeel van de Nederlandse grenswerknemer ten opzichte van zijn Duitse collega.

De Nederlandse grenswerknemer met een bruto arbeidsinkomen van €75.000 en de meeverdienende partner met een bruto arbeidsinkomen van €40.000, zijn fiscaal slechter af dan hun buurman, aangezien het netto inkomensverschil €4.358 bedraagt. De hoofdverdiener met een inkomen van €75.000 ontvangt geen compensatie onder de compensatieregeling. De meeverdienende partner met een inkomen van €40.000 ontvangt een compensatie van €5.587. Desondanks trekt de compensatieregeling de fiscale verschillen met de buurman onvoldoende gelijk.

In deze inkomenscategorie is de Nederlandse grenswerknemer, in vergelijking met de collega op de werkvloer – samen met zijn partner bezien – fiscaal beter af voor een bedrag van €5.587. Dit is namelijk het bedrag dat de meeverdienende partner als compensatie ontvangt.

3.2.1.2 Getrouwd en twee kinderen

De Nederlandse grenswerknemer met een inkomen van €35.000 welke getrouwd is en twee kinderen heeft en een meeverdienende partner heeft – welke eveneens in Duitsland werkt – met

een inkomen van €20.000 is – samen met zijn partner bezien – fiscaal slechter af dan zijn buurman. Het netto inkomensverschil bedraagt €3.948.

In deze inkomenscategorie is de Nederlandse grenswerknemer, in vergelijking met de collega op de werkvloer – samen met zijn partner bezien – fiscaal beter af voor een bedrag van €12.890. Het verschil bestaat uit de compensatie van €1.503 welke de hoofdverdiener ontvangt en een compensatie van de meeverdiende partner van €2.547. Daarnaast ontvangt de Nederlandse grenswerknemer kinderopvangtoeslag ten bedrage van €8.839.

Dit verschil in netto inkomen is zowel absoluut als procentueel beduidend minder groot dan in het vorige scenario zonder kinderen. Dit vindt mede zijn oorzaak in het recht op Kinderopvangtoeslag in Nederland van €8.839 en het recht op 'Kindergeld' in Duitsland van €4.608. Daarnaast heeft de meeverdienende partner recht op een aanzienlijk hogere compensatie onder de compensatieregeling van €2.547. In het geval van getrouwd maar geen kinderen bedroeg deze compensatie voor de partner slechts €984. Ook hier trekt de compensatieregeling echter de fiscale verschillen onvoldoende gelijk.

De Nederlandse grenswerknemer met een bruto arbeidsinkomen van €75.000 en de meeverdienende partner met een bruto arbeidsinkomen van €40.000, zijn fiscaal zeer gering slechter af dan hun buurman, aangezien het netto inkomensverschil slechts €37 bedraagt. De hoofdverdiener met een inkomen van €75.000 ontvangt geen compensatie onder de compensatieregeling. De meeverdienende partner met een inkomen van €40.000 ontvangt echter een aanzienlijke compensatie van €7.978. De compensatieregeling lijkt de fiscale verschillen met de buurman gelijk te trekken.

In deze inkomenscategorie is de Nederlandse grenswerknemer, in vergelijking met de collega op de werkvloer – samen met zijn partner bezien – fiscaal beter af voor een bedrag van €14.496 (bestaande uit de compensatie van de meeverdiende partner van €7.978 en de kinderopvangtoeslag ten bedrage van €6.517).

3.2.1.3 Ongetrouwd en geen kinderen

De Nederlandse grenswerknemer met een inkomen van €35.000 welke ongetrouwd is en geen kinderen heeft en een meeverdienende partner heeft – welke eveneens in Duitsland werkt – met een inkomen van €20.000 is – samen met zijn partner bezien – fiscaal slechter af dan zijn buurman met een netto inkomensverschil van €6.312.

In deze inkomenscategorie is de Nederlandse grenswerknemer, in vergelijking met de collega op de werkvloer fiscaal beter af voor een bedrag van €2.822. Het verschil bestaat uit de compensatie van €2.094 welke de hoofdverdiener ontvangt en een compensatie van de meeverdiende partner van €728.

De Nederlandse grenswerknemer met een bruto arbeidsinkomen van €75.000 en de meeverdienende partner met een bruto arbeidsinkomen van €40.000, zijn fiscaal slechter af dan hun buurman, aangezien het netto inkomensverschil €7.391 bedraagt. De hoofdverdiener met een inkomen van €75.000 ontvangt geen compensatie onder de compensatieregeling. De meeverdienende partner met een inkomen van €40.000 ontvangt een aanzienlijke compensatie van €3.492. Desondanks trekt de compensatieregeling de fiscale verschillen met de buurman onvoldoende gelijk. In deze inkomenscategorie is de Nederlandse grenswerknemer, in vergelijking

met de collega op de werkvloer, fiscaal beter af voor een bedrag van €3.491. Het verschil bestaat uit de compensatie van de meeverdiende partner van €3.491.

3.2.1.4 Ongetrouwd en twee kinderen

De Nederlandse grenswerknemer met een inkomen van €35.000 welke ongetrouwd is en twee kinderen heeft en een meeverdienende partner heeft – welke eveneens in Duitsland werkt – met een inkomen van €20.000 is – samen met zijn partner bezien – fiscaal slechter af dan zijn buurman met een netto inkomensverschil van €3.948.

Overigens bestaat ook een verschil in de fiscale behandeling van de getrouwde en ongetrouwde Nederlands grenswerknemer welke voor het overige in dezelfde positie verkeert. Het verschil tussen de getrouwde en ongetrouwde Nederlandse grenswerknemers met kinderen bedraagt voor de hoofdverdiener €513 hetgeen vervolgens resulteert in een lagere compensatie voor de hoofdverdiener met een gelijk bedrag. De nevenverdiener wordt in Duitsland – in vergelijking met de getrouwde equivalent – voor €302 minder belast hetgeen resulteert in een met een gelijk bedrag lagere compensatie.

In deze inkomenscategorie is de Nederlandse grenswerknemer, in vergelijking met de collega op de werkvloer, fiscaal beter af voor een bedrag van €13.101. Het verschil bestaat uit de compensatie van €2.017 welke de hoofdverdiener ontvangt en een compensatie van de meeverdiende partner van €2.245. Daarnaast ontvangt de Nederlandse grenswerknemer kinderopvangtoeslag ten bedrage van €8.839. De ongetrouwde status heeft overigens geen invloed op de gerechtigdheid op kinderopvangtoeslag, kinderbijslag, 'Kindergeld', etc. Deze bedragen zijn hetzelfde als in het geval van een getrouwde Nederlandse grenswerknemer.

De Nederlandse grenswerknemer met een bruto arbeidsinkomen van €75.000 en de meeverdienende partner met een bruto arbeidsinkomen van €40.000, zijn fiscaal slechter af dan hun buurman, aangezien het netto inkomensverschil €2.536 bedraagt. De hoofdverdiener met een inkomen van €75.000 ontvangt een compensatie van €331. De meeverdienende partner met een inkomen van €40.000 ontvangt een aanzienlijke compensatie van €6.195. Desondanks trekt de compensatieregeling de fiscale verschillen met de buurman onvoldoende gelijk.

In deze inkomenscategorie is de Nederlandse grenswerknemer, in vergelijking met de collega op de werkvloer, fiscaal beter af voor een bedrag van €13.043. Het verschil bestaat uit de compensatie van €331 welke de hoofdverdiener ontvangt en een compensatie van de meeverdiende partner van €6.195. Daarnaast ontvangt de Nederlandse grenswerknemer kinderopvangtoeslag ten bedrage van €6.517.

3.2.2 De fiscale positie van de Duitse grenswerknemer

3.2.2.1 Getrouwd en geen kinderen

De Duitse grenswerknemer met een inkomen van €35.000 die getrouwd is en geen kinderen heeft en een meeverdienende partner heeft – welke eveneens in Nederland werkt – met een inkomen van €20.000 is fiscaal beter af dan zijn buurman met een positief netto- inkomensverschil van €8.897. Voor de fiscale aftrekfaciliteiten wordt aangenomen dat hij voldoet aan het 90%-vereiste (minimaal 90% van het wereldinkomen wordt in Nederland belast en in de werkstaat Duitsland bestaat geen of onvoldoende verworven inkomen waartegen deze faciliteiten kunnen worden afgezet). In vergelijking met zijn Nederlandse collega is er geen verschil: hij verkeert in dezelfde fiscale positie

aangezien het Nederlandse fiscale stelsel van toepassing is. Overigens is het 'Splittingverfahren' niet van toepassing aangezien beiden zijn onderworpen aan de Nederlandse fiscale regelgeving.

De Duitse grenswerknemer met een bruto arbeidsinkomen van €75.000 en de meeverdienende partner met een bruto arbeidsinkomen van €40.000, zijn fiscaal beter af dan hun buurman, aangezien het netto inkomensverschil €9.945 bedraagt. In vergelijking met zijn Nederlandse collega is er geen verschil aangezien ze in dezelfde fiscale positie verkeren.

3.2.2.2 Getrouwd en twee kinderen

De Duitse grenswerknemer met een inkomen van €35.000 die getrouwd is en twee kinderen heeft en een meeverdienende partner heeft – welke eveneens in Nederland werkt – met een inkomen van €20.000 is fiscaal beter af dan zijn buurman met een positief netto inkomensverschil van €18.928. Dit vindt mede zijn oorzaak in de riantere voorzieningen op het gebied van inkomensvoorziening ten behoeve van het onderhoud van kinderen. In vergelijking met zijn Nederlandse collega is er een verschil van €2.091: hoewel zij in dezelfde fiscale positie verkeren, zijn de Duitse grenswerknemers tevens gerechtigd tot het Duitse 'Kindergeld' van €2.091 ook al verdienen zij hun inkomen beiden in Nederland.²⁹

De Duitse grenswerknemer met een bruto arbeidsinkomen van €75.000 en de meeverdienende partner met een bruto arbeidsinkomen van €40.000, zijn fiscaal beter af dan hun buurman, aangezien het positieve netto inkomensverschil €16.970 bedraagt. In vergelijking met zijn Nederlandse collega is er een verschil van €2.091: hoewel zij in dezelfde fiscale positie verkeren, zijn de Duitse grenswerknemers tevens gerechtigd tot het Duitse 'Kindergeld' van €2.511 ook al verdienen zij hun inkomen beiden in Nederland.

3.2.2.3 Ongetrouwd en geen kinderen

De Duitse grenswerknemer met een inkomen van €35.000 welke ongetrouwd is en geen kinderen heeft en een meeverdienende partner heeft – welke eveneens in Nederland werkt – met een inkomen van €20.000 is fiscaal beter af dan zijn buurman met een positief netto- inkomensverschil van €9.134. In vergelijking met zijn Nederlandse collega is er geen verschil: zij verkeren in dezelfde fiscale positie aangezien het Nederlandse fiscale stelsel van toepassing is.

De Duitse grenswerknemer met een bruto arbeidsinkomen van €75.000 en de meeverdienende partner met een bruto arbeidsinkomen van €40.000, zijn fiscaal beter af dan hun buurman, aangezien het positieve netto inkomensverschil €10.882 bedraagt. In vergelijking met zijn Nederlandse collega is er geen verschil aangezien ze in dezelfde fiscale positie verkeren.

3.2.2.4 Ongetrouwd en twee kinderen

De Duitse grenswerknemer met een inkomen van €35.000 welke ongetrouwd is en twee kinderen heeft en een meeverdienende partner heeft – welke eveneens in Nederland werkt – met een inkomen van €20.000 is fiscaal beter af dan zijn buurman met een positief netto- inkomensverschil van €19.139. Dit vindt mede zijn oorzaak in de riantere voorzieningen op het gebied van inkomensvoorziening ten behoeve van het onderhoud van kinderen.

In vergelijking met zijn Nederlandse collega is er een verschil van €2.091: hoewel zij in dezelfde fiscale positie verkeren, zijn de Duitse grenswerknemers tevens gerechtigd tot het Duitse 'Kindergeld' van €2.091 ook al verdienen zij hun inkomen beiden in Nederland.

---

²⁹ Deze gerechtigdheid bestaat op grond van het arrest Hvj EU 12 juni 2012, C-611/10, ECLI:EU:C:2012:339 (*Hudzinski*).

De Duitse grenswerknemer met een bruto arbeidsinkomen van €75.000 en de meeverdienende partner met een bruto arbeidsinkomen van €40.000 zijn fiscaal beter af dan hun buurman aangezien het positieve netto inkomensverschil €18.090 bedraagt. In vergelijking met zijn Nederlandse collega is er een verschil van €2.511: hoewel zij in dezelfde fiscale positie verkeren, zijn de Duitse grenswerknemers tevens gerechtigd tot het Duitse 'Kindergeld' van €2.511 ook al verdienen zij hun inkomen beiden in Nederland.

3.3 Scenario 3: alleenstaande eenverdiener

Voor een overzicht van de variaties in scenario 3 wordt verwezen naar bijlage 1.3. Hieronder zullen de bevindingen met betrekking tot deze calculaties worden toegelicht.

3.3.1 De fiscale positie van de Nederlandse grenswerknemer

Ondanks het feit dat de in Nederland woonachtige grenswerknemer (de alleenstaande eenverdiener) die werkzaam is in Duitsland aanspraak kan maken op de compensatieregeling zoals opgenomen in het belastingverdrag, is hij inkomentechnisch gezien beduidend slechter af dan zijn 'buurman in de straat'. Zo is het netto salaris van de grenswerknemer met een bruto salaris van €35.000, €3.774 lager dan zijn buurman in de straat. In het geval sprake is van een bruto salaris van €75.000, is dit verschil in netto salaris nog groter: €7.308. Dit hangt onder meer samen met het gegeven dat de grenswerknemer voor een lagere compensatie in aanmerking komt dan bij een bruto salaris van €35.000.

In vergelijking met zijn Duitse collega (woonachtig en dus werkzaam in Duitsland) is de Nederlandse grenswerknemer, zowel bij een bruto salaris van €35.000 als van €75.000, 'beter af' wat betreft zijn netto salaris.

3.3.2 De fiscale positie van de Duitse grenswerknemer

De alleenstaande grenswerknemer woonachtig in Duitsland en werkzaam in Nederland houdt ten opzichte van zijn 'buurman in de straat' zowel bij een bruto salaris van €35.000 als van €75.000, netto gezien beduidend meer over. Overigens ook ten opzichte van de in Nederlandse grenswerknemer die werkzaam is in Duitsland, ondanks toepassing compensatieregeling, verkeert de Duitse grenswerknemer in een betere (netto) salarispositie.

In vergelijking met zijn Nederlandse collega is er geen verschil: hij verkeert in dezelfde fiscale positie aangezien het Nederlandse fiscale stelsel van toepassing is.

4. Conclusies en aanbevelingen uit een Euregionaal perspectief

4.1 Inhoudelijke conclusies

Aan de hand van een drietal scenario's is beschreven wat de inkomenseffecten zijn voor het nieuwe belastingverdrag voor een Nederlandse en Duitse grenswerknemer. De zogenoemde 'gelijkheid in de straat' en 'gelijkheid op de werkvloer' hebben als leidraad gefungeerd voor de beoordeling van de inkomenssituatie onder het belastingverdrag voor de grenswerknemer. De beoordeling fungeert als indicatie voor het vrij verkeer van werknemers zoals begrepen onder het centraal staande thema in deze rapportage: 'Europese integratie'.

Conclusies ten aanzien van compensatieregeling en 'Splittingverfahren'

In het algemeen geldt dat fiscale systemen tussen staten zeer verschillend kunnen zijn. Door middel van belastingverdragen worden de heffingsrechten verdeeld tussen staten. Dit betekent echter dat

een grenswerknemer onder één van beide fiscale systemen valt, in de meeste gevallen het systeem van de werkstaat.³⁰ In sommige belastingverdragen zijn specifieke bepalingen opgenomen ten aanzien van grenswerknemer maar dit geldt niet voor het verdrag tussen Nederland en Duitsland. Teneinde de grensoverschrijdende mobiliteit te stimuleren en het Europese integratieproces te versnellen, heeft Nederland in de verdragsonderhandelingen ingezet op verbetering van de fiscale positie van Nederlandse grenswerknemers. Het resultaat van deze inzet in de verdragsonderhandelingen is de implementatie van een compensatieregeling voor de Nederlandse grenswerknemer en een versoepelde toepassing van het 'Splittingverfahren'.

De compensatieregeling strekt ertoe de Nederlandse grenswerknemer in staat te stellen onmiddellijk de aftrekposten van de Wet inkomstenbelasting 2001 te vergelden voor de Nederlandse belastingheffing, bijvoorbeeld de aftrek van hypotheekrente voor de eigen woning, de aftrek van lijfrentepremies als uitgaven voor inkomensvoorzieningen en persoonsgebonden aftrekposten zoals alimentatiebetalingen.³¹ De compensatieregeling bewerkstelligt dat de totale som van de Nederlandse en/of Duitse belasting en premie volksverzekeringen of daarmee overeenkomende Duitse sociale premie die verschuldigd is door degene die grensoverschrijdende arbeid in Duitsland verricht, niet hoger mag zijn dan de totale som van de Nederlandse belasting en premie volksverzekeringen die verschuldigd is door degene die dergelijke arbeid uitsluitend in Nederland verricht.³² Indien het eerstgenoemde bedrag hoger is dan laatstgenoemd bedrag, wordt aan de Nederlandse grenswerknemer een compensatie verleend. Dit wordt bereikt door, voor zover nodig, de Duitse belasting en sociale zekerheidspremie aan te merken als Nederlandse loonheffing.

Overigens heeft Duitsland geen compensatieregeling voor Duitse grenswerknemers geïmplementeerd omdat Duitsland – naast Nederland – te maken heeft met nog acht andere buurlanden.³³ Daarnaast blijkt dat de Duitse grenswerknemer in vergelijking met de buurman in de straat (i.e. een Duitse binnenlands belastingplichtige) in het algemeen in een fiscaal gunstigere positie verkeert.

Daarentegen lijkt de compensatieregeling niet te werken in combinatie met het 'Splittingverfahren'. In de praktijk bestaat nog onzekerheid over de samenhang tussen dit 'Splittingverfahren' en de compensatieregeling. Daarom is de compensatieregeling een voordelig mechanisme voor slechts specifieke categorieën van Nederlandse grenswerknemers. In sommige gevallen lijkt de compensatieregeling de gelijkheden te waarborgen voor de Nederlandse grenswerknemers.

Een volledige gelijkheid met de buurman lijkt – afgezien van harmonisatie van de fiscale en sociale zekerheidssystemen – moeilijk haalbaar. Dit gebrek aan gelijkheid lijkt met name voort te komen uit de grote verschillen in de nationale fiscale en sociale zekerheidssystemen. Zoals hiervoor al behandeld, kan het verschil in fiscale behandeling zijn oorzaak vinden in de grote verschillen in de toekenning van kinderbijslagen.

Conclusie ten aanzien van de berekeningen

In de onderhavige rapportage hebben we een drietal scenario's nader beschouwd. Uiteraard zijn ook vele andere scenario's denkbaar. Een van deze mogelijke scenario's zou kunnen zijn waaruit het effect van het 'Splittingverfahren' naar voren komt. Zo wordt dit effect zichtbaar in de situaties

---

³⁰ Zoals neergelegd in art. 14 van het nieuwe belastingverdrag tussen Nederland en Duitsland. Dit artikel bepaalt welke Staat heffingsbevoegd is ten aanzien van inkomsten uit grensoverschrijdende arbeid in dienstbetrekking.

³¹ *Kamerstukken II 2012/13, 33 615, nr. 3, p.23-24.*

³² *Kamerstukken II 2012/13, 33 615, nr. 3, p.23-24.*

³³ *Kamerstukken II 2012/13, 33 615, nr. 3, p.23-24.*

waarin één van de partners in Duitsland werkzaam is en één van de partners in bijvoorbeeld Nederland. De verruiming van het 'Splittingverfahren' onder het nieuwe belastingverdrag ziet met name op de situatie waarin één partner 90% of meer van het inkomen in Duitsland ontvangt en de andere partner buiten Duitsland werkzaam is. In een dergelijk geval kan door de partners toch een beroep worden gedaan op het 'Splittingverfahren'. Dit was onder het oude verdrag niet mogelijk.

Scenario 1

Uit de berekeningen onder scenario 1 blijkt dat de compensatieregeling onder het nieuwe verdrag een grote invloed heeft op de fiscale inkomenspositie van de Nederlandse grenswerknemer. In het bijzonder in situaties van ongetrouwde partners compenseert de regeling de hogere belastingdruk in Duitsland. Een totale gelijkheid wordt echter niet bereikt. Aangezien dit scenario slechts ziet op de situatie waarin slechts één van de partners een inkomen ontvangt, komt de versoepelde toepassing van het 'Splittingverfahren' niet aan bod. Ondanks dat de Nederlandse grenswerknemer nog steeds in een fiscaal slechtere inkomenspositie verkeert dan zijn buurman, is zijn situatie toch verbeterd. Voor getrouwde partners is de situatie overigens niet veranderd. Dit kan wellicht worden toegerekend aan de onzekerheid omtrent de samenloop van de compensatieregeling en het 'Splittingverfahren'.

Voor de Duitse grenswerknemer, wijzen de calculaties erop dat het nieuwe belastingverdrag geen invloed heeft op het netto inkomen van getrouwde partners terwijl slechts één van de partners een inkomen ontvangt. Het verdient echter opmerking dat in het algemeen de Duitse grenswerknemer in een betere fiscale positie verkeert dan zijn Duitse buurman. Vanuit een fiscaal perspectief lijkt het dus voordelig te zijn voor de Duitse grenswerknemer om grensoverschrijdend te werken.

Zoals kan worden afgeleid uit de calculaties onder scenario 1 verbetert de compensatieregeling de fiscale positie van de Nederlandse grenswerknemers ingeval van ongetrouwde partners. In dat geval is een netto inkomensstename waar te nemen en vermindert de ongelijkheid met de buurman en collega. De situatie van de Nederlandse collega blijft echter beter. Alle variaties in acht nemende, lijkt de compensatieregeling de fiscale gelijke behandeling tot een bepaald niveau te waarborgen.

Scenario 2

In vergelijking met de buurman in de straat (i.e. een Nederlandse binnenlands belastingplichtige) verkeert de Nederlandse grenswerknemer in het algemeen in een fiscaal slechtere positie. Dit lijkt zich met name voor te doen bij de lagere inkomenscategorieën. De compensatieregeling slaagt dus niet in het voldoende waarborgen van de gelijkheid van de Nederlandse grenswerknemer met de buurman. Daarentegen verkeert de Nederlandse grenswerknemer in een betere fiscale positie dan zijn collega op de werkvloer (i.e. een in Duitsland woonachtige belastingplichtige), dankzij de tegemoetkoming voor Nederlandse grenswerknemers onder de compensatieregeling.

De Duitse grenswerknemer verkeert in vergelijking met de buurman in de straat (i.e. een in Duitsland woonachtige belastingplichtige) in het algemeen in een fiscaal gunstigere positie. Bij de lage inkomenscategorie is dit voordeel zowel absoluut als relatief groter. Een compensatieregeling voor de Duitse grenswerknemers – ter waarborging van de gelijkheid met de buurman – onder het nieuwe belastingverdrag lijkt dan ook niet noodzakelijk. Daarnaast verkeert de Duitse grenswerknemer in sommige gevallen in een betere fiscale positie dan zijn collega op de werkvloer (i.e. een Nederlandse binnenlands belastingplichtige), in de meeste gevallen dankzij de export van Duits 'Kindergeld' naar Nederland.

Scenario 3

Ten aanzien van de in Nederland woonachtige grenswerknemer (de alleenstaande eenverdiener) die werkzaam is in Duitsland kan worden opgemerkt dat hij wat betreft zijn netto inkomen beduidend slechter af is dan zijn 'buurman in de straat'. Ondanks het feit dat hij aanspraak kan maken op de compensatieregeling. Wel verkeert hij inkomenstechnisch gezien in een betere positie dan zijn Duitse collega.

Van gelijkheid kan ook niet worden gesproken bij de alleenstaande Duitse grenswerknemer die werkzaam is in Nederland. Deze werknemer houdt ten opzichte van zijn Duitse buurman juist beduidend meer over. Wel is sprake van gelijkheid met zijn Nederlandse collega op de werkvloer.

4.2 Toekomstperspectief

Vanwege een gebrek aan data op het gebied van grensoverschrijdende arbeid is een kwantitatieve analyse van het effect van het verdrag op de grenswerknemers en grensregio's niet mogelijk. Op grond van ditzelfde argument is een analyse van de effecten van het belastingverdrag op de duurzame economische ontwikkeling van grensregio's eveneens niet mogelijk. Een doorgaande en coherente monitoring van de grensoverschrijdende activiteiten van grenswerknemers is, zoals ook al aangegeven in de grenseffectenrapportage van vorig jaar, vereist teneinde een representatief beeld te verkrijgen van de effecten van nieuwe wetgeving op de posities van deze personen. Coherentie in het verzamelen van deze data maakt een meer representatieve analyse mogelijk welke ons in staat stelt een toekomstige evaluatie van de grensoverschrijdende mobiliteit uit te voeren en in dit licht ook het succes van het Europese integratieproces. Tevens is het mogelijk op basis van deze coherente data vanuit economisch perspectief nader onderzoek te verrichten naar de uitwerking van het nieuwe belastingverdrag op de duurzame economische ontwikkeling van de grensregio en het vestigingsklimaat. Voor de toekomst verdient het voorts aanbeveling om voor beide thema's een kwalitatieve data-analyse uit te voeren teneinde de relatie tussen het verdrag en de grensoverschrijdende arbeidsmobiliteit en doorwerking op de duurzame/socio-economische ontwikkeling in kaart te brengen. Het daadwerkelijke effect van het nieuwe belastingverdrag op de Europese verkeersvrijheden en het Europese integratieproces in de grensregio's is daarom pas meetbaar vanaf het moment dat alle belastingaangiften van grenswerknemers gebaseerd zijn op het nieuwe belastingverdrag en coherente data inzake de grensoverschrijdende arbeidsmobiliteit beschikbaar is.

Bijlagen

Bijlage 1 Gedetailleerde berekeningen

Toelichting: opzet van de hiernavolgende opgenomen overzichten waarin de berekeningen zijn opgenomen. De door Bol gehanteerde onderliggende gegevens zijn op aanvraag te verkrijgen.

Gegevens	
<i>Woonstaat</i>	NL = Nederland DL = Duitsland
<i>Werkstaat</i>	NL = Nederland DL = Duitsland
<i>G/NG/S</i>	G = getrouwd NG = niet getrouwd S = single
<i>Kinderen</i>	Nee Ja, dan uitgegaan van 2 kinderen
Hoofdverdiener	
<i>Bruto salaris</i>	
<i>Soc. zek. DL</i>	
<i>Soc. zek. niet aftrekbaar in NL</i>	
<i>Belastbaar loon in NL</i>	
<i>Hyp. rente aftrek</i>	
<i>Belastbaar inkomen box 1</i>	
<i>IB in NL</i>	Inkomstenbelasting in Nederland
<i>Soc. zek. NL</i>	
<i>Tax credit NL</i>	
<i>IB in DL</i>	
<i>Compensatiereg.</i>	Compensatieregeling
<i>Zvw NL</i>	
<i>Zorgtoeslag NL</i>	
Netto inkomen	
<i>Kinderbijslag NL</i>	
<i>Kindgebonden budget NL</i>	
<i>Kinderopvang toeslag NL</i>	
<i>Kindergeld DL</i>	
Netto inkomen	
Nevenverdiener	
<i>Bruto salaris partner</i>	
<i>Soc. zek. DL</i>	
<i>Soc. zek. niet aftrekbaar in NL</i>	
<i>Belastbaar loon in NL</i>	
<i>Hyp. rente aftrek</i>	
<i>Belastbaar inkomen box 1</i>	
<i>IB in NL</i>	
<i>Soc. zek. NL</i>	
<i>Tax credit NL</i>	
<i>Tax credit NL laag inkomen partner</i>	
<i>IB in DL</i>	Inkomstenbelasting (EStG) in Duitsland
<i>Compensatiereg.</i>	
<i>Zvw NL</i>	
<i>Zorgtoeslag NL</i>	
Netto inkomen	
Totaal netto inkomen	

Bijlage 1.1 Scenario 1: partner met geen inkomen

De buurman van de Nederlandse grenswerkner en tevens collega voor Duitse grenswerkner (woonachtig in Nederland en hoofdverdiener werkzaam in Nederland)

Gegevens				
<i>Woonstaat</i>	NL	NL	NL	NL
<i>Werkstaat</i>	NL	NL	NL	NL
<i>G/NG/S</i>	G	NG	G	NG
<i>Kinderen</i>	Nee	Ja	Nee	Ja
Hoofdverdiener				
<i>Bruto salaris</i>	35.000	35.000	75.000	75.000
<i>Soc. zek. DL</i>	0	0	0	0
<i>Soc. zek. niet aftrekbaar in NL</i>	0	0	0	0
<i>Belastbaar loon in NL</i>	35.000	35.000	75.000	75.000
<i>Hyp. rente aftrek</i>	-7.500	-7.500	-12.000	-12.000
<i>Belastbaar inkomen box 1</i>	27.500	27.500	63.000	63.000
<i>IB in NL</i>	-2.767	-2.767	-15.510	-15.510
<i>Soc. zek. NL</i>	-7.604	-7.604	-9.343	-9.343
<i>Tax credit NL</i>	5.025	5.025	1.886	1.886
<i>IB in DL</i>	0	0	0	0
<i>Compensatiereg.</i>	0	0	0	0
<i>Zvw NL</i>	-1.320	-1.320	-1.320	-1.320
<i>Zorgtoeslag NL</i>	792	792	0	0
Netto inkomen	21.626	21.626	38.712	38.712
<i>Kinderbijslag NL</i>	0	2.097	0	2.097
<i>Kindgebonden budget NL</i>	0	1.764	0	0
<i>Kinderopvang toeslag NL</i>	0	0	0	0
<i>Kindergeld DL</i>	0	0	0	0
Netto inkomen	21.626	25.487	38.712	40.810
Nevenverdiener				
<i>Bruto salaris partner</i>	0	0	0	0
<i>Soc. zek. DL</i>	0	0	0	0
<i>Soc. zek. niet aftrekbaar in NL</i>	0	0	0	0
<i>Belastbaar loon in NL</i>	0	0	0	0
<i>Hyp. rente aftrek</i>	0	0	0	0
<i>Belastbaar inkomen box 1</i>	0	0	0	0
<i>IB in NL</i>	0	0	0	0
<i>Soc. zek. NL</i>	0	0	0	0
<i>Tax credit NL</i>	0	0	0	0
<i>Tax credit NL laag inkomen partner</i>	902	902	902	902
<i>IB in DL</i>	0	0	0	0
<i>Compensatiereg.</i>	0	0	0	0
<i>Zvw NL</i>	-1.320	-1.320	-1.320	-1.320
<i>Zorgtoeslag NL</i>	0	0	0	0
Netto inkomen	-418	-418	-418	-418
Totaal netto inkomen	21.208	25.069	38.294	40.391

**De buurman van de Duitse grenswerkner en tevens collega voor Nederlandse grenswerkner
(woonachtig in Duitsland en hoofdverdiener werkzaam in Duitsland)**

Gegevens								
<i>Woonstaat</i>	DL	DL	DL	DL	DL	DL	DL	DL
<i>Werkstaat</i>	DL	DL	DL	DL	DL	DL	DL	DL
<i>G/NG/S</i>	G	G	NG	NG	G	G	NG	NG
<i>Kinderen</i>	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee	Ja
Hoofdverdiener								
<i>Bruto salaris</i>	35.000	35.000	35.000	35.000	75.000	75.000	75.000	75.000
<i>Soc. zek. DL</i>	-7.271	-7.184	-7.271	-7.184	-13.318	-13.188	-13.318	-13.188
<i>Soc. zek. niet aftrekbaar in NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Belastbaar loon in NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Hyp. rente aftrek</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Belastbaar inkomen box 1</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>IB in NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Soc. zek. NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Tax credit NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>IB in DL</i>	-1.970	-1.966	-5.189	-5.072	-12.822	-12.575	-19.500	-18.603
<i>Compensatiereg.</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Zvw NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Zorgtoeslag NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto inkomen	18.259	18.350	15.040	15.244	36.860	37.237	30.182	31.209
<i>Kinderbijslag NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Kindgebonden budget NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Kinderopvang toeslag NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Kindergeld DL</i>	0	4.608	0	4.608	0	4.608	0	4.608
Netto inkomen	18.259	22.958	15.040	19.852	36.860	41.845	30.182	35.817
Nevenverdiener								
<i>Bruto salaris partner</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Soc. zek. DL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Soc. zek. niet aftrekbaar in NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Belastbaar loon in NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Hyp. rente aftrek</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Belastbaar inkomen box 1</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>IB in NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Soc. zek. NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Tax credit NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Tax credit NL laag inkomen partner</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>IB in DL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Compensatiereg.</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Zvw NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Zorgtoeslag NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto inkomen	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal netto inkomen	18.259	22.958	15.040	19.852	36.860	41.845	30.182	35.817

Nederlandse grenswerkner (woonachtig in Nederland en hoofdverdiener werkzaam in Duitsland)

Gegevens								
<i>Woonstaat</i>	NL	NL	NL	NL	NL	NL	NL	NL
<i>Werkstaat</i>	DL	DL	DL	DL	DL	DL	DL	DL
<i>G/NG/S</i>	G	G	NG	NG	G	G	NG	NG
<i>Kinderen</i>	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee	Ja
Hoofdverdiener								
<i>Bruto salaris</i>	35.000	35.000	35.000	35.000	75.000	75.000	75.000	75.000
<i>Soc. zek. DL</i>	-7.271	-7.184	-7.271	-7.184	-13.318	-13.188	-13.318	-13.188
<i>Soc. zek. niet aftrekbaar in NL</i>	2.538	2.363	2.538	2.363	3.785	3.524	3.785	3.524
<i>Belastbaar loon in NL</i>	30.266	30.179	30.266	30.179	65.466	65.336	65.466	65.336
<i>Hyp. rente aftrek</i>	-7.500	-7.500	-7.500	-7.500	-12.000	-12.000	-12.000	-12.000
<i>Belastbaar inkomen box 1</i>	22.766	22.679	22.766	22.679	53.466	53.336	53.466	53.336
<i>IB in NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Soc. zek. NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Tax credit NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>IB in DL</i>	-1.970	-1.966	-5.189	-5.072	-12.822	-12.575	-19.500	-18.603
<i>Compensatiereg.</i>	0	0	2.996	2.919	0	0	2.124	1.291
<i>Zvw NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Zorgtoeslag NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto inkomen	18.259	18.350	18.035	18.163	36.860	37.237	32.306	32.500
<i>Kinderbijslag NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Kindgebonden budget NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Kinderopvang toeslag NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Kindergeld DL</i>	0	4.608	0	4.608	0	4.608	0	4.608
Netto inkomen	18.259	22.958	18.035	22.771	36.860	41.845	32.306	37.108
Nevenverdiener								
<i>Bruto salaris partner</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Soc. zek. DL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Soc. zek. niet aftrekbaar in NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Belastbaar loon in NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Hyp. rente aftrek</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Belastbaar inkomen box 1</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>IB in NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Soc. zek. NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Tax credit NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Tax credit NL laag inkomen partner</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>IB in DL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Compensatiereg.</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Zvw NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Zorgtoeslag NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto inkomen	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal netto inkomen	18.259	22.958	18.035	22.771	36.860	41.845	32.306	37.108

Duitse grenswerknermer (woonachtig in Duitsland en hoofdverdiener werkzaam in Nederland)

Gegevens								
<i>Woonstaat</i>	DL	DL	DL	DL	DL	DL	DL	DL
<i>Werkstaat</i>	NL	NL	NL	NL	NL	NL	NL	NL
<i>G/NG/S</i>	G	G	NG	NG	G	G	NG	NG
<i>Kinderen</i>	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee	Ja
Hoofdverdiener								
<i>Bruto salaris</i>	35.000	35.000	35.000	35.000	75.000	75.000	75.000	75.000
<i>Soc. zek. DL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Soc. zek. niet aftrekbaar in NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Belastbaar loon in NL</i>	35.000	35.000	35.000	35.000	75.000	75.000	75.000	75.000
<i>Hyp. rente aftrek</i>	-7.500	-7.500	-7.500	-7.500	-12.000	-12.000	-12.000	-12.000
<i>Belastbaar inkomen box 1</i>	27.500	27.500	27.500	27.500	63.000	63.000	63.000	63.000
<i>IB in NL</i>	-2.767	-2.767	-2.767	-2.767	-15.510	-15.510	-15.510	-15.510
<i>Soc. zek. NL</i>	-7.604	-7.604	-7.604	-7.604	-9.343	-9.343	-9.343	-9.343
<i>Tax credit NL</i>	5.025	5.025	5.025	5.025	1.886	1.886	1.886	1.886
<i>IB in DL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Compensatiereg.</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Zvw NL</i>	-1.320	-1.320	-1.320	-1.320	-1.320	-1.320	-1.320	-1.320
<i>Zorgtoeslag NL</i>	792	792	792	792	0	0	0	0
Netto inkomen	21.627	21.627	21.627	21.627	38.712	38.712	38.712	38.712
<i>Kinderbijslag NL</i>	0	2.097	0	2.097	0	2.097	0	2.097
<i>Kindgebonden budget NL</i>	0	1.764	0	1.764	0	0	0	0
<i>Kinderopvang toeslag NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Kindergeld DL</i>	0	747	0	747	0	2.511	0	2.511
Netto inkomen	21.627	26.235	21.627	26.235	38.712	43.320	38.712	43.320
Nevenverdiener								
<i>Bruto salaris partner</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Soc. zek. DL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Soc. zek. niet aftrekbaar in NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Belastbaar loon in NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Hyp. rente aftrek</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Belastbaar inkomen box 1</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>IB in NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Soc. zek. NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Tax credit NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Tax credit NL laag inkomen partner</i>	902	902	902	902	902	902	902	902
<i>IB in DL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Compensatiereg.</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Zvw NL</i>	-1.320	-1.320	-1.320	-1.320	-1.320	-1.320	-1.320	-1.320
<i>Zorgtoeslag NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto inkomen	-418	-418	-418	-418	-418	-418	-418	-418
Totaal netto inkomen	21.208	25.816	21.208	25.816	38.294	42.902	38.294	42.902

Bijlage 1.2 Scenario 2: partner met inkomen waarbij de partner in dezelfde staat werkzaam is
De buurman van de Nederlandse grenswerkknemer en tevens collega voor Duitse grenswerkknemer
(woonachtig in Nederland en hoofd- en nevenverdiener werkzaam in Nederland)

Gegevens				
Woonstaat	NL	NL	NL	NL
Werkstaat	NL	NL	NL	NL
G/NG/S	G	G	G	G
Kinderen	Nee	Ja	Nee	Ja
Hoofdverdiener				
Bruto salaris	35.000	35.000	75.000	75.000
Soc. zek. DL	0	0	0	0
Soc. zek. niet aftrekbaar in NL	0	0	0	0
Belastbaar loon in NL	35.000	35.000	75.000	75.000
Hyp. rente aftrek	-7.500	-7.500	-12.000	-12.000
Belastbaar inkomen box 1	27.500	27.500	63.000	63.000
IB in NL	-2.767	-2.767	-15.510	-15.510
Soc. zek. NL	-7.604	-7.604	-9.343	-9.343
Tax credit NL	5.025	5.025	1.886	1.886
IB in DL	0	0	0	0
Compensatiereg.	0	0	0	0
Zvw NL	-1.320	-1.320	-1.320	-1.320
Zorgtoeslag NL	0	0	0	0
Netto inkomen	20.835	20.835	38.712	38.712
Kinderbijslag NL	0	2.097	0	2.097
Kindgebonden budget NL	0	420	0	0
Kinderopvang toeslag NL	0	8.519	0	5.739
Kindergeld DL	0	0	0	0
Netto inkomen	20.835	31.871	38.712	46.548
Nevenverdiener				
Bruto salaris partner	20.000	20.000	40.000	40.000
Soc. zek. DL	0	0	0	0
Soc. zek. niet aftrekbaar in NL	0	0	0	0
Belastbaar loon in NL	20.000	20.000	40.000	40.000
Hyp. rente aftrek	0	0	0	0
Belastbaar inkomen box 1	20.000	20.000	40.000	40.000
IB in NL	-1.780	-1.780	-6.126	-6.126
Soc. zek. NL	-5.530	-5.530	-9.343	-9.343
Tax credit NL	5.446	7.310	4.247	7.025
Tax credit NL laag inkomen partner	0	0	0	0
IB in DL	0	0	0	0
Compensatiereg.	0	0	0	0
Zvw NL	-1.320	-1.320	-1.320	-1.320
Zorgtoeslag NL	0	0	0	0
Netto inkomen	16.815	18.680	27.457	30.235
Totaal netto inkomen	37.650	50.551	66.170	76.784

**De buurman van de Duitse grenswerkner en tevens collega voor Nederlandse grenswerkner
(woonachtig in Duitsland en hoofd- en nevenverdiener werkzaam in Duitsland)**

Gegevens								
<i>Woonstaat</i>	DL	DL	DL	DL	DL	DL	DL	DL
<i>Werkstaat</i>	DL	DL	DL	DL	DL	DL	DL	DL
<i>G/NG/S</i>	G	G	NG	NG	G	G	NG	NG
<i>Kinderen</i>	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee	Ja
Hoofdverdiener								
<i>Bruto salaris</i>	35.000	35.000	35.000	35.000	75.000	75.000	75.000	75.000
<i>Soc. zek. DL</i>	-7.271	-7.184	-7.271	-7.184	-13.318	-13.188	-13.318	-13.188
<i>Soc. zek. niet aftrekbaar in NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Belastbaar loon in NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Hyp. rente aftrek</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Belastbaar inkomen box 1</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>IB in NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Soc. zek. NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Tax credit NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>IB in DL</i>	-4.696	-4.559	-5.189	-5.072	-16.468	-15.642	-19.500	-18.545
<i>Compensatiereg.</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Zvw NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Zorgtoeslag NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto inkomen	15.532	15.758	15.040	15.244	33.214	34.170	30.182	31.267
<i>Kinderbijslag NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Kindgebonden budget NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Kinderopvang toeslag NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Kindergeld DL</i>	0	4.608	0	4.608	0	4.608	0	4.608
Netto inkomen	15.532	20.366	15.040	19.852	33.214	38.778	30.182	35.875
Nevenverdiener								
<i>Bruto salaris partner</i>	20.000	20.000	20.000	20.000	40.000	40.000	40.000	40.000
<i>Soc. zek. DL</i>	-4.155	-4.105	-4.155	-4.105	-8.310	-8.210	-8.310	-8.210
<i>Soc. zek. niet aftrekbaar in NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Belastbaar loon in NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Hyp. rente aftrek</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Belastbaar inkomen box 1</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>IB in NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Soc. zek. NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Tax credit NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Tax credit NL laag inkomen partner</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>IB in DL</i>	-2.625	-2.547	-2.369	-2.245	-8.679	-8.243	-6.584	-6.460
<i>Compensatiereg.</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Zvw NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Zorgtoeslag NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto inkomen	13.220	13.348	13.476	13.650	23.011	23.547	25.106	25.330
Totaal netto inkomen	28.753	33.713	28.516	33.502	56.225	62.325	55.288	61.205

Nederlandse grenswerkknemer (woonachtig in Nederland en hoofd- en nevenverdiener werkzaam in Duitsland)

Gegevens								
<i>Woonstaat</i>	NL	NL	NL	NL	NL	NL	NL	NL
<i>Werkstaat</i>	DL	DL	DL	DL	DL	DL	DL	DL
<i>G/NG/S</i>	G	G	NG	NG	G	G	NG	NG
<i>Kinderen</i>	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee	Ja
Hoofdverdiener								
<i>Bruto salaris</i>	35.000	35.000	35.000	35.000	75.000	75.000	75.000	75.000
<i>Soc. zek. DL</i>	-7.271	-7.184	-7.271	-7.184	-13.318	-13.188	-13.318	-13.188
<i>Soc. zek. niet aftrekbaar in NL</i>	2.538	2.363	2.538	2.363	3.785	3.524	3.785	3.524
<i>Belastbaar loon in NL</i>	30.266	30.179	30.266	30.179	65.466	65.336	65.466	65.336
<i>Hyp. rente aftrek</i>	-7.500	-7.500	-7.500	-7.500	0	0	0	0
<i>Belastbaar inkomen box 1</i>	22.766	22.679	22.766	22.679	65.466	65.336	65.466	65.336
<i>IB in NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Soc. zek. NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Tax credit NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>IB in DL</i>	-4.696	-4.559	-5.189	-5.072	-16.468	-15.642	-19.500	-18.545
<i>Compensatiereg.</i>	1.601	1.503	2.094	2.017	0	0	0	331
<i>Zvw NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Zorgtoeslag NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto inkomen	17.133	17.261	17.133	17.261	45.214	46.171	42.182	43.598
<i>Kinderbijslag NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Kindgebonden budget NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Kinderopvang toeslag NL</i>	0	8.839	0	8.839	0	6.517	0	6.517
<i>Kindergeld DL</i>	0	4.608	0	4.608	0	4.608	0	4.608
Netto inkomen	17.133	30.708	17.133	30.708	45.214	57.296	42.182	54.723
Nevenverdiener								
<i>Bruto salaris partner</i>	20.000	20.000	20.000	20.000	40.000	40.000	40.000	40.000
<i>Soc. zek. DL</i>	-4.155	-4.105	-4.155	-4.105	-8.310	-8.210	-8.310	-8.210
<i>Soc. zek. niet aftrekbaar in NL</i>	1.450	1.350	1.450	1.350	2.900	2.700	2.900	2.700
<i>Belastbaar loon in NL</i>	17.295	17.245	17.295	17.245	34.590	34.490	34.590	34.490
<i>Hyp. rente aftrek</i>	0	0	0	0	-12.000	-12.000	-12.000	-12.000
<i>Belastbaar inkomen box 1</i>	17.295	17.245	17.295	17.245	22.590	22.490	22.590	22.490
<i>IB in NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Soc. zek. NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Tax credit NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Tax credit NL laag inkomen partner</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>IB in DL</i>	-2.625	-2.547	-2.369	-2.245	-8.679	-8.243	-6.584	-6.460
<i>Compensatiereg.</i>	984	2.547	728	2.245	5.587	7.978	3.492	6.195
<i>Zvw NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Zorgtoeslag NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto inkomen	14.204	15.895	14.204	15.895	16.598	19.525	16.598	19.525
Totaal netto inkomen	31.338	46.603	31.338	46.603	61.812	76.821	58.779	74.248

Duitse grenswerkneemer (woonachtig in Duitsland en hoofd- en nevenverdiener werkzaam in Nederland)

Gegevens								
<i>Woonstaat</i>	DL	DL	DL	DL	DL	DL	DL	DL
<i>Werkstaat</i>	NL	NL	NL	NL	NL	NL	NL	NL
<i>G/NG/S</i>	G	G	NG	NG	G	G	NG	NG
<i>Kinderen</i>	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee	Ja	Nee	Ja
Hoofdverdiener								
<i>Bruto salaris</i>	35.000	35.000	35.000	35.000	75.000	75.000	75.000	75.000
<i>Soc. zek. DL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Soc. zek. niet aftrekbaar in NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Belastbaar loon in NL</i>	35.000	35.000	35.000	35.000	75.000	75.000	75.000	75.000
<i>Hyp. rente aftrek</i>	-7.500	-7.500	-7.500	-7.500	-12.000	-12.000	-12.000	-12.000
<i>Belastbaar inkomen box 1</i>	27.500	27.500	27.500	27.500	63.000	63.000	63.000	63.000
<i>IB in NL</i>	-2.767	-2.767	-2.767	-2.767	-15.510	-15.510	-15.510	-15.510
<i>Soc. zek. NL</i>	-7.604	-7.604	-7.604	-7.604	-9.343	-9.343	-9.343	-9.343
<i>Tax credit NL</i>	5.025	5.025	5.025	5.025	1.886	1.886	1.886	1.886
<i>IB in DL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Compensatiereg.</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Zvw NL</i>	-1.320	-1.320	-1.320	-1.320	-1.320	-1.320	-1.320	-1.320
<i>Zorgtoeslag NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto inkomen	20.835	20.835	20.835	20.835	38.712	38.712	38.712	38.712
<i>Kinderbijslag NL</i>	0	2.097	0	2.097	0	2.097	0	2.097
<i>Kindgebonden budget NL</i>	0	420	0	420	0	0	0	0
<i>Kinderopvang toeslag NL</i>	0	8.519	0	8.519	0	5.739	0	5.739
<i>Kindergeld DL</i>	0	2.091	0	2.091	0	2.511	0	2.511
Netto inkomen	20.835	33.961	20.835	33.961	38.712	49.059	38.712	49.059
Nevenverdiener								
<i>Bruto salaris partner</i>	20.000	20.000	20.000	20.000	40.000	40.000	40.000	40.000
<i>Soc. zek. DL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Soc. zek. niet aftrekbaar in NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Belastbaar loon in NL</i>	20.000	20.000	20.000	20.000	40.000	40.000	40.000	40.000
<i>Hyp. rente aftrek</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Belastbaar inkomen box 1</i>	20.000	20.000	20.000	20.000	40.000	40.000	40.000	40.000
<i>IB in NL</i>	-1.780	-1.780	-1.780	-1.780	-6.126	-6.126	-6.126	-6.126
<i>Soc. zek. NL</i>	-5.530	-5.530	-5.530	-5.530	-9.343	-9.343	-9.343	-9.343
<i>Tax credit NL</i>	5.446	7.310	5.446	7.310	4.247	7.025	4.247	7.025
<i>Tax credit NL laag inkomen partner</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>IB in DL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Compensatiereg.</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Zvw NL</i>	-1.320	-1.320	-1.320	-1.320	-1.320	-1.320	-1.320	-1.320
<i>Zorgtoeslag NL</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
Netto inkomen	16.815	18.680	16.815	18.680	27.457	30.235	27.457	30.235
Totaal netto inkomen	37.650	52.641	37.650	52.641	66.170	79.295	66.170	79.295

Bijlage 1.3 Scenario 3: alleenstaande eenverdiener

De buurman van de Nederlandse grenswerknemer en tevens collega voor Duitse grenswerknemer (alleenstaande eenverdiener woonachtig en werkzaam in Nederland)

Gegevens		
<i>Woonstaat</i>	NL	NL
<i>Werkstaat</i>	NL	NL
<i>G/NG/S</i>	S	S
<i>Kinderen</i>	Nee	Nee
Hoofdverdiener		
<i>Bruto salaris</i>	35.000	75.000
<i>Soc. zek. DL</i>	0	0
<i>Soc. zek. niet aftrekbaar in NL</i>	0	0
<i>Belastbaar loon in NL</i>	35.000	75.000
<i>Hyp. rente aftrek</i>	-7.500	-12.000
<i>Belastbaar inkomen box 1</i>	27.500	63.000
<i>IB in NL</i>	-2.767	-15.510
<i>Soc. zek. NL</i>	-7.604	-9.343
<i>Tax credit NL</i>	5.025	1.886
<i>IB in DL</i>	0	0
<i>Compensatiereg.</i>	0	0
<i>Zvw NL</i>	-1.320	-1.320
<i>Zorgtoeslag NL</i>	72	0
Netto inkomen	20.907	38.712
<i>Kinderbijslag NL</i>	0	0
<i>Kindgebonden budget NL</i>	0	0
<i>Kinderopvang toeslag NL</i>	0	0
<i>Kindergeld DL</i>	0	0
Netto inkomen	20.907	38.712
Nevenverdiener		
<i>Bruto salaris partner</i>	0	0
<i>Soc. zek. DL</i>	0	0
<i>Soc. zek. niet aftrekbaar in NL</i>	0	0
<i>Belastbaar loon in NL</i>	0	0
<i>Hyp. rente aftrek</i>	0	0
<i>Belastbaar inkomen box 1</i>	0	0
<i>IB in NL</i>	0	0
<i>Soc. zek. NL</i>	0	0
<i>Tax credit NL</i>	0	0
<i>Tax credit NL laag inkomen partner</i>	0	0
<i>IB in DL</i>	0	0
<i>Compensatiereg.</i>	0	0
<i>Zvw NL</i>	0	0
<i>Zorgtoeslag NL</i>	0	0
Netto inkomen	0	0
Totaal netto inkomen	20.907	38.712

**De buurman van de Duitse grenswerkner en tevens collega voor Nederlandse grenswerkner
(alleenstaande eenverdiener woonachtig en werkzaam in Duitsland)**

Gegevens		
<i>Woonstaat</i>	DL	DL
<i>Werkstaat</i>	DL	DL
<i>G/NG/S</i>	S	S
<i>Kinderen</i>	Nee	Nee
Hoofdverdiener		
<i>Bruto salaris</i>	35.000	75.000
<i>Soc. zek. DL</i>	-7.271	-13.318
<i>Soc. zek. niet aftrekbaar in NL</i>		
<i>Belastbaar loon in NL</i>	0	0
<i>Hyp. rente aftrek</i>	0	0
<i>Belastbaar inkomen box 1</i>	0	0
<i>IB in NL</i>	0	0
<i>Soc. zek. NL</i>	0	0
<i>Tax credit NL</i>	0	0
<i>IB in DL</i>	-5.189	-19.500
<i>Compensatiereg.</i>	0	0
<i>Zvw NL</i>	0	0
<i>Zorgtoeslag NL</i>	0	0
Netto inkomen	15.040	30.182
<i>Kinderbijslag NL</i>	0	0
<i>Kindgebonden budget NL</i>	0	0
<i>Kinderopvang toeslag NL</i>	0	0
<i>Kindergeld DL</i>	0	0
Netto inkomen	15.040	30.182
Nevenverdiener		
<i>Bruto salaris partner</i>	0	0
<i>Soc. zek. DL</i>	0	0
<i>Soc. zek. niet aftrekbaar in NL</i>	0	0
<i>Belastbaar loon in NL</i>	0	0
<i>Hyp. rente aftrek</i>	0	0
<i>Belastbaar inkomen box 1</i>	0	0
<i>IB in NL</i>	0	0
<i>Soc. zek. NL</i>	0	0
<i>Tax credit NL</i>	0	0
<i>Tax credit NL laag inkomen partner</i>	0	0
<i>IB in DL</i>	0	0
<i>Compensatiereg.</i>	0	0
<i>Zvw NL</i>	0	0
<i>Zorgtoeslag NL</i>	0	0
Netto inkomen	0	0
Totaal netto inkomen	15.040	30.182

Nederlandse grenswerknemer (alleenstaande eenverdiener woonachtig in Nederland en werkzaam in Duitsland)

Gegevens		
<i>Woonstaat</i>	NL	NL
<i>Werkstaat</i>	DL	DL
<i>G/NG/S</i>	S	S
<i>Kinderen</i>	Nee	Nee
Hoofdverdiener		
<i>Bruto salaris</i>	35.000	75.000
<i>Soc. zek. DL</i>	-7.271	-13.318
<i>Soc. zek. niet aftrekbaar in NL</i>	2.538	3.785
<i>Belastbaar loon in NL</i>	30.266	65.466
<i>Hyp. rente aftrek</i>	-7.500	-12.000
<i>Belastbaar inkomen box 1</i>	22.766	53.466
<i>IB in NL</i>	0	0
<i>Soc. zek. NL</i>	0	0
<i>Tax credit NL</i>	0	0
<i>IB in DL</i>	-5.189	-19.500
<i>Compensatiereg.</i>	2.094	1.222
<i>Zvw NL</i>	0	0
<i>Zorgtoeslag NL</i>	0	0
Netto inkomen	17.133	31.404
<i>Kinderbijslag NL</i>	0	0
<i>Kindgebonden budget NL</i>	0	0
<i>Kinderopvang toeslag NL</i>	0	0
<i>Kindergeld DL</i>	0	0
Netto inkomen	17.133	31.404
Nevenverdiener		
<i>Bruto salaris partner</i>	0	0
<i>Soc. zek. DL</i>	0	0
<i>Soc. zek. niet aftrekbaar in NL</i>	0	0
<i>Belastbaar loon in NL</i>	0	0
<i>Hyp. rente aftrek</i>	0	0
<i>Belastbaar inkomen box 1</i>	0	0
<i>IB in NL</i>	0	0
<i>Soc. zek. NL</i>	0	0
<i>Tax credit NL</i>	0	0
<i>Tax credit NL laag inkomen partner</i>	0	0
<i>IB in DL</i>	0	0
<i>Compensatiereg.</i>	0	0
<i>Zvw NL</i>	0	0
<i>Zorgtoeslag NL</i>	0	0
Netto inkomen	0	0
Totaal netto inkomen	17.133	31.404

Duitse grenswerknermer (alleenstaande eenverdiener woonachtig in Duitsland en werkzaam in Nederland)

Gegevens		
<i>Woonstaat</i>	DL	DL
<i>Werkstaat</i>	NL	NL
<i>G/NG/S</i>	S	S
<i>Kinderen</i>	Nee	Nee
Hoofdverdiener		
<i>Bruto salaris</i>	35.000	75.000
<i>Soc. zek. DL</i>	0	0
<i>Soc. zek. niet aftrekbaar in NL</i>	0	0
<i>Belastbaar loon in NL</i>	35.000	75.000
<i>Hyp. rente aftrek</i>	-7.500	-12.000
<i>Belastbaar inkomen box 1</i>	27.500	63.000
<i>IB in NL</i>	-2.767	-15.510
<i>Soc. zek. NL</i>	-7.604	-9.343
<i>Tax credit NL</i>	5.025	1.886
<i>IB in DL</i>	0	0
<i>Compensatiereg.</i>	0	0
<i>Zvw NL</i>	-1.320	-1.320
<i>Zorgtoeslag NL</i>	72	0
Netto inkomen	20.907	38.712
<i>Kinderbijslag NL</i>	0	0
<i>Kindgebonden budget NL</i>	0	0
<i>Kinderopvang toeslag NL</i>	0	0
<i>Kindergeld DL</i>	0	0
Netto inkomen	20.907	38.712
Nevenverdiener		
<i>Bruto salaris partner</i>	0	0
<i>Soc. zek. DL</i>	0	0
<i>Soc. zek. niet aftrekbaar in NL</i>	0	0
<i>Belastbaar loon in NL</i>	0	0
<i>Hyp. rente aftrek</i>	0	0
<i>Belastbaar inkomen box 1</i>	0	0
<i>IB in NL</i>	0	0
<i>Soc. zek. NL</i>	0	0
<i>Tax credit NL</i>	0	0
<i>Tax credit NL laag inkomen partner</i>	0	0
<i>IB in DL</i>	0	0
<i>Compensatiereg.</i>	0	0
<i>Zvw NL</i>	0	0
<i>Zorgtoeslag NL</i>	0	0
Netto inkomen	0	0
Totaal netto inkomen	20.907	38.712

Gemeente Maastricht

Maastricht University

Zuyd
Hogeschool

provincie limburg
gesubsidieerd door de Provincie Limburg

ITEM is een initiatief van Universiteit Maastricht (UM), het Nederlands Expertise en Innovatiecentrum Maatschappelijke Effecten Demografische krimp (NEIMED), Zuyd Hogeschool, de Gemeente Maastricht, de Euregio Maas-Rijn (EMR) en de Provincie Limburg (NL).

Institute for Transnational and Euregional
cross border cooperation and Mobility / ITEM

Postadres:
Postbus 616, 6200 MD Maastricht

Bezoekersadres:
Bouillonstraat 1-3, 6211 LH Maastricht
Avenue Céramique 50, 6221 KV Maastricht

T: 0031 (0) 43 388 32 33
E: item@maastrichtuniversity.nl

www.twitter.com/ITEM_UM

www.maastrichtuniversity.nl/item